Nagyvárad, 1895. I. évfolyam 57. szám. Vasárnap, márczius 3.

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik mindennap, a hétfői és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: **Apácza-utca 3. sz.**

A lap szellemi részére vonatkozó közleményeket a szerkesztőség czimére kérjük beküldetni.

Egy hasábos petitsor 5 kr. Hirdetés-bélyeg 30 kr.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézhetők.

LAPTULAJDONOS:
A SZENT LÁSZLÓ-NYOMDA-RÉSZVÉNYTÁRSASÁG.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
DR. PERSZ ADOLF.

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átvéve:
Egész évre . 6 frt — kr.
Félévre . . 3 » — »
Negyedévre . 1 » 50 »
Egy hónapra — » 60 »

Helyben házhoz hordva:
Egész évre . 8 frt — kr.
Félévre . . 4 » — »
Negyedévre . 2 frt — kr.
Egy hónapra — » 80 »

Vidékre postán szállitva:
Egész évre 10 frt — kr.
Félévre . . 5 » — »
Negyedévre . 2 » 50 »
Egy hónapra 1 » — »

Egyes szám ára 4 kr.

Hol a hiba?

Egymásután, gyors ütemben dördülnek el a fegyverek, miket az életunt vagy kisebb-nagyobb bajjal megküzdeni nem merő emberek forditanak maguk ellen.

A liberális társadalom nyitott sirok előtt áll, koszorukat tart kezeiben azok számára, kik egymásután következve sietnek azokba leszállani, a halotti beszéd készen van, csak a neveket kell változtatni s a hirlapok kiszedve tartják a gyászbeszédet, csak az a kérdés, hogy romlott szerelmi bánat, zavart anyagi viszonyok, sikkasztás, életuntság viszi-e az öngyilkos jelöltet a sirhoz közelebb.

1868-ban meg lett alkotva a közoktatási törvény, báró Eötvös Józsefnek nagy alkotása, és amint a rosszul értelmezett irány szétröpült az országba, a községi iskolák megszüntek a hit tüzhelyei lenni.

A liberális eszmék egykori nagy alakjai, az 1848-iki nagy eszmék érvényesülni nem tudott szikráit hordozván magukban, téves magyarázatok mellett a hit, a vallás ellen fordultak.

Nem Nagyvárad volt az egyetlen, ahol kimondották, hogy a vallástan nem kötelező tantárgy és igy nem Nagyvárad volt az egyedüli, mely a vallástalanságnak talaját termő maggal hintette be.

Az ifju nem tanulta meg, hogy egy felsőbb lény igazgatja a világot és ezen erő helyett az önérzet hatalmas tényezőjét sem kapta meg.

Sajátságos irány kezdett fejlődni, melynek felszinre jutása legelsőben a katholiczizmust támadta meg és ma már odáig emelkedett, hogy mindenfele halljuk ezen kifejezését az érzésnek:

— Hogy lehet valaki a tizenkilenczedik században katholikus!

Annak, ki ezen tantételt állitotta fel, hite, vallása nem volt, mert ha lett volna, saját vallásának becsüléséből kiindulva, másnak vallását becsülnie kellene.

A vallás helyét az ujabbi időben mégis kellett valamivel pótolni; — nohát pótolták a liberális eszmékkel.

Eötvös József báró nagy eszméinek letéteményesei vagy legalább azok, kik magokat ilyeneknek hiszik, a szabadelvüség hatalmas bajnokának egyedül szavait őrlik folytonosan, de nem ismerik, vagy ismerni nem akarják annak magasztos lelkét, melynek tüzénél aczélozódtak meg a vallásra épitett szabad eszmék.

Álljon elő férfi, ki nemesebb volt mint ő!

Mikor édes atyja, a volt alkanczellár elhalt, Eötvös József báró látta a nagy vagyonnak elpusztulását, megsemmisülését.

Barátai arra biztatták, hogy mentsen meg magának valamit, hiszen törvényes joga van reá.

És az ő válasza az volt, hogy szegényül bár, de meg fogja keresni kenyerét, hanem a mások pénzét el nem ragadozza.

Férfi volt ő, az a férfi, ki szembe nézett a nyomorral, de nem ijedt meg tőle, és az önérzetes férfi legyőzte azt munkával, szorgalommal.

A közoktatási törvény megalkotásakor enmagából indult ki, részesévé akarta tenni e közkincsnek az ország minden lakosát, iskolaszékek alakitásával akarta fölébreszteni a közérdeklődést és helyette utódai tüzhelyet alkottak belőle a vallástalanságnak.

A hit és erkölcstan elvetésével a hit és erkölcs tüzhelye hidegen marad.

A férfias önérzet nem áll fel helyette világitó oszlopnak, hanem folyton nagyobb tért foglal el a hülye kétségbeesés.

A pillanatnyi sikerek emberei nem törekszenek nagy alkotásokra.

A gyors meggazdagodás vágya türelmetlenné teszi az embereket és kigunyoltakká azokat, kik folytonos munkával törekszenek a jobblétet megszerezni.

És hogyha jön egy pillanat, amikor a szerzett vagyon összeomlik, megsemmisül, alig látunk egy-két egyént, ki ujra kezdje előről a munkát, e helyet a hülye kétségbeesés fegyvert nyom a bukottnak markába, hogy forditsa azt enmaga ellen.

A vallástalan, hit nélküli egyénnek hazája sincs.

A családás közös sorsa az embernek; a vallásos ember megnyughatik egy felsőbb lény akaratában és törekszik erejét, tudását hazájának, embertársainak javára érvényesiteni.

A mai liberális eszmék által teremtett hit és vallás nélküli irány kizárja ezt.

Az ember azt hiszi, hogy önmagáért és önmagának kell élnie, hát nem gondol senkivel; ha neki fájdalma, bánata van, érezze más, a hozzá tartozója, kire nem gondol többé, jó, hogyha még bucsuzó levelet ir gyöngéd czimezgetésekkel, melyeknek alján ott rejtőzködik a rideg önzés utolsó pillantása.

Hova fejlődik ez az irány, ha a társadalom erélyesen fel nem szólal ellene!

1868. még nincs olyannyira távol tőlünk és már is érezhető hatása az általános romlás felé. *Julius.*

Miniszterek a néppártról.

(—a.) Több, mint egy hónap mult már el a néppárt megalakulása óta. Ez idő alatt a liberális sajtó csakugy ontotta a czikkeket az uj párt ellen, melynek idáig csak egy bevallott képviselője van.

Már maga az a körülmény is rendkivül gyanussá teszi azt a sok tintapocséklást és szóharczot, hogy az egy ember ellen van irányozva. Másfél éve csak két ember támadt egy védtelenre és bizony furcsákat mondottak az ő »lovagiasság«-ukról.

Még sajnálatosabb szinben tünteti fel a liberális támadókat az a minden kritikán aluli eljárás, hogy mindeddig egyetlen egy ember sem akadt az egész liberális táborban, aki megmondotta volna, hogy mi kifogása van a néppárt programmja ellen? Rázuditották a néppártra a leggyalázatosabb ráfogások és rágalmazások egész özönét, vakmerően, nagyhangon rákiáltották, hogy hazafiatlan, ráakarták kenni, hogy a szoczialistákkal szö-

Lapunk mai száma 12 oldalra terjed.

vetkezik, — — — de a programmpontokhoz nem szólt hozzá egy sem.

Végre a kabinet is elérkezettnek látta az időt, hogy hozzászóljon az uj párt alakulásához. Elsőnek maga a kabinet feje állott sikra. Másfél hónapi miniszterelnöki pályáján valóban sok sikert ért el, nem csuda, hogy itt is — joggal — elmaradhatatlannak gondolta azt. Miniszterelnöki kineveztetése után tiz napra két sógora kamarás lett a nélkül, hogy kitudnák mutatni a szükséges képesitést, t. i. a hét nemes ős családfájukon.

Kivitte a három uj főrendi tag kinevezését, kiknek bokros érdemeiről még a kormány sajtója sem tud. Betöltötte az országzászlósi méltóságokat, valóban arra termett férfiakkal. Kibékitette a lázongó szászokat, bizonyára csak a nemzeti genius örömére és erősödésére. Sógorának unokafivére kamarai erdőigazgató lett, kétségkivül csak a kamarai birtokok érdekében történt. Szónoklatainak oly nagy hatása volt, hogy — Eötvös Károly is éljenezte és tapsolta. — — Mindez eléggé biztatta őt, hogy a néppártot is sikerrel támadhatja. Meg is próbálta. És mit mondott a kabinet elnöke a néppárt programmjáról? Hogy azt **»veszedelmesnek tartja.«** A részletezéssel és bizonyitással adós maradt. Felesleges is lett volna. Beismerjük, hogy veszedelmes a néppárt — — a kormányra és pártjára.

A miniszterelnök nyilatkozata még menthető, legalább azzal amivel ő maga mentette magát ugyanezen beszédében. A szocziális mozgalmakról és az alföldi agrár-kérdésről azért nem nyilatkozott, mert — mint maga mondá — nem szerezhetett még elég tájékozást magának. Szegény Magyarország! De lássuk a többieket.

Bánffy után két miniszter is szájára vette a néppártot a parlamentben. Mindkettőről ki van kiáltva, hogy a jelenlegi »nagy« miniszteriumnak eszét képezik. Mindkettő ismeri nemcsak a néppárt programmját, hanem annak erejét is a legutolsó választásokból. Joggal várhattuk tehát tőlük, hogy komolyan szólnak hozzá a dologhoz, hogy számbavehető nyilatkozatot tesznek. Csalatkoztunk bennük is.

A belügyminiszter azt mondotta a néppárt programmjáról, »hogy ennél hazafiatlanabb programmot nem látott.« Ilyen nyilatkozat egy miniszter szájából, minden bizonyitás nélkül, legalább is qualifikálhatatlan. Ha egy ujságiró mondja ezt, hagyján! Az értelmes olvasó kellő értékére szállitja az ilyen, indokolás nélkül odavetett, ujságirói nagy mondásokat. Az ujságirót még menti a szenvedély, menti a gyorsaság, melylyel dolgozik. De miniszteri bársonyszékből ilyent mondani példátlan meggondolatlanság.

Ugyan kérem mivel hazafiasabb a kormánypárt programmja, mint a néppárté? 67-es alapon és a nemzetiségi törvény alapján áll mind a kettő. Az a hazafiatlanság, hogy igazságosabb adórendszert, a kis gazdák, földmüvelők és kisiparosok védelmét, a munkásviszonyok rendezését, a választási visszaélések orvoslását követeli?

Másik »meggondolt« megjegyzése az volt Perczel miniszternek, hogy a néppárt programmja »egész korsó szocziális olaj.« Persze, ha a miniszter urak sem szerezhettek tájékozást a szocziális és az agrárkérdésben, akkor ők ezt a programmot, a méltányos követelések minimumát, olajnak tartják a tüzre. Németországban nem egy párt, hanem maga az állam irta e programm javarészét zászlójára, de már aligha fog boldogulni ezzel is. Lesz idő, — bár rosz próféták lennénk! — mikor szivesen teljesitenék e követeléseket nálunk is, de kérdés, eltudják-e majd háritani általa a fenyegető bajt; a társadalom felforgatását?

A vallásügyi miniszter, kinek legtöbb alkalma volt megismerkedni a néppárttal, még annyi kritikára sem méltatja a néppárt programmját, mint a belügyminiszter. Csáktornya képviselője kilátás nélküli jövőt jósol a néppártnak, — programmjára nincs egy szava sem. »Ő nem kicsinli a néppártot, — mondá — de nem is tulajdonit neki valami nagy fontosságot. Egyszerü muló tünemény az, mely. nek törekvései kudarczot fognak vallani a nép józanságán.«

Hogy Wlassics miniszter »nem kicsinyli a néppártot,« — érthető dolog. Bajosan felejtette még el a csáktornyai »alkotmányos« választást. Hogy ez a gyülölt és üldözött párt »muló tünemény« lesz-e? — az a jövő titka, melyet senki sem tudhat. Hogy odaát őszintén kivánják ezt és e szerény kivánságuk megvalósitására mindent elkövetnek, — készséggel hiszszük.

Ha a nép e jogos kivánságai, melyek a néppárt programmját alkotják, teljesülnek, akkor igenis el fog mulni és tünni az uj párt. De ha e kivánságok és jogos követelések a liberálizmusnál siket fülekre találnak, akkor igenis el fog mulni és tünni az a párt, mely nem a népből fakadt melynek nem volt érzéke a nép joga, java és érdeke iránt.

Harminczhárom biztositott szavazat.

Ismét kipattant egy titok, melyet különben eddig is tudtunk, de amelyet jónak láttak tagadni — a tények ellen is. Tagadja a kormánypárt is, tagadta az Eötvös-párt is, még inkább tagadta pedig a most különvált Justh-féle frakczió. Ez a függetlenségi-kormánypárti olyan jól tudta intézni a szavazásokat, hogy mindig annyi volt a kormány többsége, ahány független — kormánypárti elmaradt. Most, hogy végleg meghasonlott az egykor hatalmas függetlenségi párt a kölcsönös gyülölködés kiadott a paktumon, mely a párt egyrésze és a kormány között létezett, mely paktum lehetővé tette a Bánffy-kabinet megalakulását.

Az a kormány, mely a 67-es alap rideg és merev fenntartására vállalkozott, az a kormány

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Az én reczeptem,

vagy:

bün és büntetés.

Pötzl E. után: **Dr. Margitai.**

Mióta az ugynevezett okosabb korba léptem, azt a bölcs, régi elvet vitatom és hirdetem, hogy senki ne vállalkozzék olyasmire, amihez abszolute nem ért, ha komoly férfiunak akar tartatni. De amint az minden jó föltételek és elvek daczára történni szokott: néha nem nyughatik az ember, s tanácsot ád embertársainak olyan dologban, amiben maga sem egészen bizonyos. Az én lelkiismeretemet is egy ilyen eset nyomja, még pedig sulyos egy eset; mert konyhareczeptről van szó. Hölgyeink ugyanis, leszámitva a gonosz akaratu sértest és pártában maradást, semmit se néznek olyan görbe szemmnel mintha valaki a férfivilágból konyha-reczeptek irására adja a fejét. Mivel minden egyéb tekintetben ugyis meg kell hajolniok mélyebb belátásunk előtt, legalább ebben az egy pontban nem türnek semmi beavatkozást.

Én tehát még ma is szidom szamár fejemet azért, hogy egy napon ifjukori emlékeim közül az ujságba megirtam a morzsa-rétes reczeptjét. Még ha tökéletesen helyes lett volna is, találtak volna benne szép olvasónőim kivetőt. Am de — és ez véghetetlenül sulyosbitotta a következményeket — fájdalom nem volt helyes. Már a következő nap, midőn nyomtatásban láttam magam előtt, észrevettem, nem csekély rémületemre, hogy sóról egy árva szó sincs az egész reczeptben. Nem is mertem eleinte más női ismerősömbe megbizni, mint a trafikos kisasszonyban, akinél a szivart szoktam vásárolni. De még ő nála is csak nagy diplomatiával hoztam szóba az egész ügyet.

— Mit tart maga a reczeptekről — Kati kisasszony? — hangzék az első, mintegy mellékesen odavetett kérdés.

— Semmit, egy náthát se kergethet el vele az ember — felelé Kati.

— Pardon — én konyhareczepteket értettem. Mit gondol, minden ételt meg lehet azok után csinálni?

— Lári-fári: aki nem tud főzni, szakácskönyvből ugyan meg nem tanul; különben nem lenne olyan ritka a jó szakácsné.

— Ez az én vélemenyem is. De ugy-e, ha egy reczeptből ki lenne felejtve a só, egy okos szakácsné magától is hozzáadná azt?

— Természetesen; só mindenhez kell.

— Fagylalthoz is?

— De hisz' az nem tészta!

— Igaz biz az, maga okos leány Kati; köszönöm szépen.

— Kérem, kérem. De mondja csak, miért kérdezte mindezt? Csak nem akar talán főzni tanulni?

— Nem, Katinka, csak ugy jutott eszembe. Tegyen félre számomra megint egy skatulya szőke trabukkót. Adieu!

Fájdalom, ez a megnyugvás nem tartott soká. Egy óra mulva a következő levelet vettem:

Suszter!

Aki nem tud megmaradni a kapta mellett, hogy megtudja mily ostoba reczeptet irt — sót, czukrot, meg mazsolát felejtett ki csak, egyebet semmit — menjen a patvarba a reczeptjével, az csak macskának való! Másszor interwiewoljon meg előbb egy mosogató-szolgálót, mielőtt reczeptet irna.

Tisztelettel:

Egy valaki sok más helyett.

Az egekre! ez goromba de igazságos. Ezt a három, fontos szert csakugyan kifelejtettem. Bár csak fü nőne már e szerencsétlen só, czukor és mazsolanélküli morzsarétes fölött! De bezzeg nem nőtt! A legközelebbi posta a következő barátságos irást hozta:

Tekintetes ur!

Ha már egy olyan vén korhely, mint ön reczeptirásra adja a fejét, leszámitva a só, czukor stb. hiányát, legalább annyit tudhatna, hogy az a rétes, amely az ön adatai szerint annyi tejben föl, sohase fog becsületes kérget kapni, hanem merő kocsonya lesz. Ennek mind az az oka, hogy az ujságirók mindent jobban akarnak tudni. No, ha a politikához is annyit ért, mint a rétessütéshez, akkor nem kér az ön vezérczikkeiből se.

Schaberl

szakács-növendék,

a »Schmeckender Wurm« vendéglőben.

mely meghiusitotta a fuziót, látszólag az Apponyi-párt nemzeties követelései miatt, tulajdonképpen pedig azért, mert egyedül akar maradni a husos fazekak körül, — az a párt paktált a parlament legradikálisabb elemeivel, — az országházban elutasitott minden nemzeti irányu reformot, Bécsben büszkén verte a mellét, hogy egyedül ő képes megmenteni a monarchiát és a kiegyezést. Ámitás lefelé és felfelé egyaránt. — Szépen jellemzi mindkét szerződő félt!

—

Gazdakongreszszus és a földmüvelési miniszter.

Laptársunk a »Hazánk« tegnapi számában közli gróf Festetics földmivelési miniszternek a megtartandó III. országos gazdakongresszus rendező bizottságához intézett leiratát.

A leirat igy hangzik:

10,254. sz. VII—2-a.

»Folyó évi február hó 8-án 36. szám alatt hozzám intézett meghivásáért köszönetemet fejezem ki, értesitem a t. rendező-bizottságot, hogy a tervbe vett gazdakongresszus tárgyalásainak menetét semmiben sem ohajtván befolyásolni, avagy feszélyezni, a kongresszuson való hivatalos képviseltetésemtől eltekintek és érdeklődéssel várom a III. országos gazdakongresszusnak a felvetett kérdésekre vonatkozó megállapodásait. Kelt Budapesten, 1895 évi febr. hó 17-én.

Festetics, s. k.«

A fenn nevezett lap ehhez a következő megjegyzéseket teszi:

A földmüvelési miniszter a gazdakongreszszussal szemben foglal állást. A gazdasági élet e hatalmas nyilvánulásával nem törődik. A földmüvelési miniszter leiratában benne van egész gazdasági politikája a társadalmi munka és ösztevékenység teljes negligálása!

—

Két párt a szászoknál.

Abból az alkalomból, hogy a brassói szászok két pártra szakadtak és a több mint 50 év óta fennálló Kronstädter Zeitung az ifju szászok kezében van, kik a Bánffy-kormány ellen müködnek és azt akarják, hogy a brassómegyei szász orsz. képviselők a kormánypártból kilépjenek, az öregek, kik ellenkező nézeten vannak, Maurer Mihály főispán javaslatára uj német lapot inditanak Kronstädter Tageblatt czim alatt nemzetiségi programmal, de liberális alapon, a kormány anyagi támogatásával.

Tehát a kormány paktuma a szászokkal, ugy látszik, nem egészen sikerült!

Szeresd felebarátodat . . .

— Ha ugy tetszik — társadalmi parancs. —

Aki nem az elfogultság sürü szitáján keresztül nézi a nagyváradi társadalmat, szomoru jelenségekkel találkozik.

Látja a kendőzött képmutatást, a kaján irigységet, a kapzsiságot, a kétségbeesést, a nyomort; látja mindezeket, amint áldáz harczot vivnak egymással.

És ha akad olyan ember, aki ebbe az istentelen zürzavarba figyelmeztető hangon bele mer kiáltani, a társadalom modern lovagjai egy csoportba verődnek össze és beverik fejét, mert igazat mondott.

Kiaknázzák a jóhiszemüek bizodalmát; a barátság révén szerencsétlenségbe merülnek családok; az irigység megtámadja exisztenciájában a becsületes, szorgalmas embert; a szeretetlenség növeli a nyomorultak tömegét; a kétségbeesés revolvert vagy más gyilkoló szert kinál a társadalommal meghasonlottnak a megváltás reményében.

Van-e igazságunk, mikor ilyen sötét szinekben adjuk vissza a mi társadalmi életünk fotográfiáját?

Nem kell, hogy rámutassunk a legközelebb történtekre, tudja azt mindenki.

Számos család érzi azt a veszteséget, mely a »László«-malom bukása folytán előállott.

Tudjuk a többek közt, hogy egy árva leánygyermeket egész örökségétől fosztotta meg a Szilágyi és Konda manipulácziója.

Nem kell rámutatnunk az egyes konkrét esetekre, tudja mindenki, hogy igazi barátság manapság ritka, mint a fehér holló, ezért általánosan osztjuk a közmondás igazságát: őrizkedjünk a jóbarátainktól!

Nem kell rámutatnunk, átalánosan észlelt betegség, hogy irigylik azt az embert, aki tisztességes munkája után boldogul. És az irigység manapság vérszemet kapott: nyiltan cselekszik. Igyekszik az ember embertársának sikereit lerontani abban az elitélendő meggyőződésben, hogy miért legyen annak több mint neki, miért legyen az több, mint ő, aki dolgozni nem szeret.

Nem kell rámutatnunk, tudja mindenki, hogy nagy bün minálunk az, ha a hatalmasokkal egyenlő nézetet nem vallunk. Politikai, vagy társadalmi meggyőződésünket el ne merjük mondani, mert akkor számithatunk a ránk nézve nem kellemes következményekre.

Nem kell rámutatnunk, láthatjuk mindenütt, utczán és kunyhóban, hogy a szeretetlenség dermesztő szelétől dideregnek éhező embertársaink.

Igaz, hogy néhány emberbarát megteszi a kötelességét; igaz, hogy a hiuság is betekint egyszer-másszor a jótékonyság templomába és leteszi a nyomoruság oltárára szánt filléreit, de a nagy, az egész társadalom füle süket, nem hallja meg a nyomor jajveszékeléseit.

A szegény-ügy rendezésénél előbbre való a város méltóságához illő milleniumi képfestés, nagyobb szabásu ünnepélyek rendezése, bál, tanulmányut, szinház, városház épitése, de talán előbbre való még egy állandó orfeum létesitése is, hogy az érzéki gyönyörök hatalmukba csábitsák az ártatlan ifjuságot, vagy ingereljék a petyhüdt idegeket.

Az erkölcsnemesitő egyletnél előbbrevalók a kártyaklubok, hol a jóbarátok utaznak az egymás keservesen keresett filléreire, hol egymástól elnyerik a családi tüzhely boldogságát.

Az érzéki gyönyöröktől megittasodott individumok aztán leszámolnak — egy golyó, egy zsineg, vagy egy kis adag méreg elég arra, hogy megváljunk attól a társadalomtól, amely minket belehajszolt a rideg szeretetlenség örvényébe.

A farsang is beköszönt. Karneval herczeg megzörgeti bohócz-sapkáját és sietünk mulatni.

A rendezők kiválasztják a közönség soraiból, akik együtt megjelenhetnek. Megtelik a bálterem és a mai demokratikus világban annyi kasztot látunk különválva összetartani, hogy sötét borongással mondjuk magunkban:

Természetesen, daczára az aláirásnak, ez is hölgy volt, ahogy én azt udvariasan mondom, ámbár ő égbekiáltó igazságtalansággal vén korhelynek nevezett. Ez aztán igy folytatódott ezen a hangon, egyik levél a másikat érte, telve a leggorombább fölhivásokkal, gyülöletre és megvetésre azon elvetemedett egyén iránt, aki ilyen hamis morzsarétes reczepttel vétett az emberiség ellen. Már-már arra határoztam el magamat, hogy minden női kézzel irt levelet felbontatlanul dobok a papirkosárba, midőn egy illatos levélkét kaptam, melynek tartalmára mégis kiváncsi lettem. Igy hangzott:

Kedves barátom! Férjemnek holnapután lesz a születésnapja. Ön ismeri előszeretetét a valódi bécsi tészták iránt. Mivel örvendeztethetném meg tehát jobban, mint az ön reczeptje szerint készült morzsarétessel? És ki kölcsönözhetne ünnepiesebb szinezetet e lakomának, mint ön, a rég elhamvadt morzsa-tészták Schliemannja? Egész biztosan várja tehát hat órára

régi barátnője

X. Margit.

No hiszen, egyéb se kellett még, csak ez! Most kellett a születésnapjának lennie, hogy az én őrült morzsarétesemmel tápláltassék! Ez csak katasztrófával végződhetett.

Azonban . . . hátha mégis . . . Margit nagysám nemcsak szemrevaló, de ügyes, okos teremtés is. Bizton remélhettem tehát, hogy az én dőre reczeptemben kipótolja a hiányzót, megjavitja a helytelent. Ha nem lett volna szándéka ilyen hallgatag korrekturára, bizonyára meg sem hitt volna. Aldottam magamban a derék háziasszonyt s nem törődve ujabb féltuczat gyalázkodó levéllel, örömteljes bátorsággal mentem az ünnepi ebédre. Maga a háziasszony nyitotta ki az ajtót, s konyhaköténykéjére mutatva mentegette magát: Engedjen meg, épen most csinálom az ön rétesét.

Az én rétesemet! Mégis csak szép dolog egy pompás tészta fölfedezője gyanánt ünnepeltetni, akármennyire legyenek is elkeseredve a többi szeretet nélkül való asszonyszemélyek a reczept nehány megbocsátható hibája fölött.

Hogy rövidre fogjam a dolgot, minden pompásan izlett, a háziak kedve pedig, no az már valósággal kicsapongó volt. Piece de resistance gyanánt megjelent végre a rétes.

Megjelent, de minden jó lélek dicséri az Urat! hogy nézett az ki! Egy jól sikerült rétes szép, kigyóforma, barnapiros, czukros réteggel boritott teste helyett, mint egy alávaló puhányállat, mereszkedett elém az én rétesem. Mint valami főtt tejből és zsemlyemorzsából készült kárpitos-csiriz, mint valami pép és tejlevesből származott koresszülött éktelenkedett a tálban. Még a fogatlan kisded is semmiségi panaszt nyujtott volna be ellene. Nem lehetett abban kétség: ez a rétes rabszolgai hüséggel volt az én reczeptem után készitve.

— Nos, — kérdé a háziasszony képmutató kedveskedéssel — ez-é az ön hires rétese?

— Persze hogy ez, — mondám én a kétségbeesés határozottságával, — persze hogy ez az; mindig igy képzeltem azt magamnak. — Épen igy!

— No, akkor lásson hozzá, kedves barátom; én és férjem nem eszünk egy falatot se belőle mig ön kész nem lesz. Különben is van még egy fogás. Ne zsenirozza magát, mind megeheti, ha izlik.

Meghiszem azt, gondoltam magamban; fenhangon azonban tiltakoztam ilyen végletekig menő vendégszeretet ellen, amely egymagamnak akarja ezt a hasonlithatatlan élvezetet juttatni; ilyen lemondást nem nézhetek el és több effélét mondtam, ahogy az ember beszélni szokott, mikor lépre jutva, másokat is bele szeretne rántani a maga bajába.

— Nem, nem, csak utánad, — tiltakozott barátom a leghatározottabban.

— De nézd csak, ma születésed napja van — erőltetém tovább a ravasz rókát: — ilyenkor minden ember jó napot csinál magának. Végy magadnak is egy darabot, akarom mondani egy kanállal, a rétesből, egymagam nem is élvezhetem.

Nem ért semmit; egymagamnak kellett a rétesre vetemednem, mig ők nagy lelki gyönyörüséggel néztek. Ilyen agyafurt, raffinált gonoszoknak nem hittem volna őket. Én csak nyeltem, nyeltem a teljesen izetlen, cseppfolyós szörnyeteget (se só, se czukor nem volt benne) amig birtam. Akkor aztán letettem a kanalat s körülbelül ugy éreztem magamat, mint egy hizó liba — ha néhány font puhitott kukoriczát belétömtek.

— No azt hittem, többet tudsz enni, kivált e kedvencz ételedből — korholt barátom, mialatt neje hirtelen eltünt.

— Na tudod mindig nem vagyok hangolva én se az evéshez. Ma épen hajamat vágattam, ez pedig rendesen csökkenti étvágyamat.

képmutatók az utczán, elmaradottak a társadalomban.

És ha önkénytelenül ezt ki is mondjuk, kard vagy pisztoly! Egyikök beleharap a fübe és a társadalom megtámadja a szerencsést, szánja a szerencsétlent. Dörgedelmes pereatot kiált a párbaj hiveire, de viszont kitaszit kebeléből, ha visszautasitod a kihivást.

A képmutatóknak sehogy sem tudsz inyjére cselekedni.

A vallás kérdését ne is feszegessük! — Szépen megférnének azok egymás mellett és Isten dicsőségére üdvös dolgot müvelhetnének a különböző vallásfelekezetek, ha a beteg, szabadelvü társadalom nem uszitaná azokat egymás ellen.

Nem a valláskülönbség, hanem a rang- és pénzkórság, a szeretetlenség emel válaszfalat az emberek között és ez a jelenség különösen nálunk nagy mértékben van kifejlődve.

Ennek a kinai falnak lerombolására sorakozzunk és akkor meglesz a boldog egyetértés!

Szeresd felebarátodat . . .

Lapszemle.

Budapest, 1895. márczius 2.

A **Magyar Állam** »A liliputi társaság« czim alatt a Bánffy-kabinetet gunyolja s különösen Perczel belügyminisztert tegnapelőtti képviselőházi beszédjéért s alaposan kimutatja, mennyire járatlan Perczel a törvényekben s egyáltalában mily tudatlanság vezeti minden tetteit.

A **Hazánk** a Szapáry Gyulának tegnapi parlamenti beszédét tárgyalja, s azt mondja, hogy beszédében kiterjeszkedett közéletünk minden fontos kérdésére s a fuziót okvetlenül szükségesnek mondja; de nem oly alapon kell azt létrehozni, mint Bánffy akarta, mert az csak a pártok presztizsének rovására történhetik.

Az **Egyetértés** az apropriáczionális vita eddigi eredményeiről czikkezik s azt tartja, hogy itt a kedvező idő arra, hogy az ellenzék minden erejét kifejtse a kormány ellenében s megbuktassa ezt a gyenge kabinetet, mely cseppet sem alkalmas komoly munkára s az országban megzavart közviszonyok rendezésére.

A **Magyarország** abból az alkalomból, hogy a függetlenségi pártból legutóbb kilépettek egyesültek az Eötvös-Herman-Károlyi párttal s elejtették á 48-as párt valódi programmját, keményen megkritizálja az ő programmjukat s kimutatja annak absurditását.

A **Pesti Napló** a Szapáry beszédét méltatva, elitéli a volt miniszterelnököt a fuzióról tett nyilatkozatáért s azt ajánlja neki, hogy ha olyan biztos benne, hogy a nemzeti párt programmja a kiegyezés szellemével nem ellenkezik, akkor fuzionáljon a kilépettek pártja a nemzeti párttal.

A **Pesti Hirlap** Ugron Gábornak támad azon tegnapi nyilatkozatáért, hogy a kormányról ugy nyilatkozott, miszerint az a negyvennyolczasokkal paktál.

A **Nemzet** arra a küzdelemre hivja fel a figyelmet, mely Ausztriában az alsó papság (szerinte heczczkáplánok) és az antiszemiták között egyfelől, másfelől pedig a püspöki kar között folyik, s mely pápai beavatkozást is tett szükségessé.

A **Budapesti Hirlap** a Szapáry Gyula beszédével foglalkozik s azt nagyon érdekesnek és politikailag fontosnak tartja. Szapáry a fuzió barátja, pedig a fuzió nem ideálja a parlamentárizmusnak, de most, hogy a kibontakozás meglegyen, okvetlenül szüksége van rá, mert ez az egyetlen mentő eszköz a politikai zürzavarban.

A **Magyar Hirlap** rendkivül satyrikus és persilláló hangon gunyolja ki Szapáryt és Polónyit tegnapi parlamenti beszédeikért s szokott modorában s az ő saját külön szótára kifejezéseivel támad ellenük, mert — nem barátai a szabadelvü pártnak.

A **Nemzeti Ujság** azt irja a gr. Szapáry Gyula tegnapi beszédéről, hogy az mint a villám csapott le a kormánypártra s hogy Szapárynál senki sem volt hivatottabb agyonsujtani azt a hypokrizist, melyből a kormány tengeti életét s kimutatja pontonként, hogy menynyire helyes volt e kitünő beszéd minden egyes része.

A **Neues Pester Journal** abból az alkalomból, hogy Oroszországnak Lobanoff személyében uj külügyminisztere van, Oroszország külügyi politikájáról czikkezik.

A **Pester Lloyd** a Szapáry beszédéről irva elitéli őt a nemzeti párt érdekében tett nyilatkozataiért s azt tartja róla, hogy evvel a beszédével egy politikai rejtélyt adott fel az országnak.

— Mit beszélsz? A hajnyirás?
— Persze, megfejthetetlen, de tény.
— No akkor hát áldom sorsomat, hogy én nem voltam a borbélynál; mert most jön az én kedvencz ételem, nézd csak.

A sátánlelkü asszonyka épen ekkor tett egy tálat az asztalra, amelyben még a vak is megláthatta a legfölségesebb, legelragadóbb morzsa-rétest, czukorral, sóval, mazsolával.

— Ez is morzsarétes, — mondá a kis kigyó képmutató szerénységgel, — de nem tudom, fog-e önnek izleni, mert ez az én reczeptem szerint készült!

Apróság.

A gőzfürész. Ur: Hagyjon már békét azzal az átkozott dőrzsölő szerszámmal, azt hiszem, hogy gőzfürész van a fejemben.

Borbély: (gunyosan) Már mit keresne a gőzfürész a szesz-finomitó fábrikában?

*

A keztyüsnél. Keztyüs: (a boltba belépő fiakkereshez):

— Mi tetszik?

Fiakkeres: — Egy jó meleg téli keztyüt szeretnék venni . . .

Keztyüs: — kérem a számát? . . .

Fiakkeres: 456! . . .

Országgyülés.

A képviselőház ülése.

Márczius 2.

Az országgyülés ujra a tegnapi inczidenssel — Ugron és Polónyi állitásával a közjogi ellenzék 30 főnyi tatár segédcsapatait illetőleg — foglalkozott. Komjáthy tiltakozott és mosakodott; de gr. Szápáry László kijelentette, hogy az Ugron által tett kijetentést egész terjedelmében föntartja.

Ábrányi boncolgatta a Tisza István beszédét és a ház nem csekély derültsége között mutatta ki, hogy Tisza I. a fuziót ma is ugy képzeli, mint ezelőtt 20 évvel, mikor az egyik párt szegre akasztotta elveit.

Az ülés további folyamán Pulszky Ágost gyötörte a házat hosszu és rettenetesen unalmas beszédével.

*

Ülés kezdete 10 órakor.

Elnök: Szilágyi Dezső.

Jegyzők: Molnár Antal, Esterházy Kálmán gróf, Perczel Béni.

A kormány részéről jelen vannak: Bánffy Dezső báró, Dániel Ernő, Lukács László.

A mult ülés jegyzőkönyvének hitelesitése után

Elnök bemutatja a belügyminiszter átiratát, mely szerint Latkóczy Imre államtitkárrá neveztett ki.

Bemutatja továbbá Latkóczy Imre levelét, melyben bejelenti, hogy mandátumáról lemond.

Napirend előtt szót kér

Komjáthy Béla.

Elnök: Mily czimen kiván a képviselő ur szólani.

Komjáthy Béla: Személyes kérdésben kérek szót, mert védekeznem kell azon gyanusitgatások ellen, melylyel Polónyi Géza tegnapi beszédében illetett.

Elnök: Napirend előtt ily czimen csak akkor szólalhat föl, ha a napirend előtt való felszólalásjogát a Ház meg adja vagy nem?

A Ház többsége Komjáthynak a szólási jogot nem adja meg.

Következik a napirend:

Az 1895. évi költségvetés folytatólagos tárgyalása.

Elnök: Komjáthy Béla személyes kérdésben óhajt szólani. (Nagy derültség.)

Komjáthy Béla: Visszautasitja Polónyi Géza azon inszinuáczióját, mintha a kormány 33 függetlenségi szavazat felett rendelkeznék. Felszólitja Polónyit, hogy nevezze meg a 33 képviselőt. A párt küzd elveiért, de nem azon szándékkal, hogy a kormánynak szolgálatokat tegyen. Polónyi gyanusitásait tehát a párt nevében is határozottan visszautasitja. Részletesen eseteli a kilépettek frakcziójának álláspontját; ők a kormányt ezentul is támogatni fogják, ha azt jónak látják. (Gunyos nevetés a baloldalon.)

Elnök: Figyelmeztetem Ugron képviselő urat, hogy a szónokot ne zavarja. (Nagy zaj.)

Komjáthy Béla: Különösen kifogásolja azt a modort, melylyel Polónyiék ellenők küzdenek de ez nem fogja elrettenteni őket attól, hogy ne ez irányban haladjanak tovább, amelyen megindultak. (Gunyos nevetés a baloldalon.)

Polónyi Géza: Ő a dolgot azzal az intenczióval hozta a ház elé, hogy alkalmat nyujtson a kilépetteknek, hogy a nap-nap után elhangzó gyanu ellen védekezzenek.

Szapáry László gróf személyes kérdésben szólal föl. Nem hitte, hogy egy magán diskusió parlamenti tanácskozás tárgyává fog tétetni. De ha már nyilvánosan tárgyalják, kénytelen nyilatkozni ő is. (Nagy zaj.) Megerősiti Ugron Gábor tegnapi nyilatkozatát; igenis Andrássy Gyula ugy nyilatkozott; ő ezt állitja s azért a felelősséget elvállalja. (Nagy zaj).

Ugron Gábor: Hangsulyozza, hogy ő mivel sem állitott többet, mint a mennyit Szápáry László gróf is megerősitett. (Óriási zaj. Elnök csenget.)

Gyürky Ábrahám gróf röviden vázolja a jelenlegi politikai viszonyokat s azon nézetének ad kifejezést, hogy most a kormánynak legelső feladata az, hogy a megbolygatott felekezeti békét helyre állitsa s orvosolja a gazdasági bajokért; ehez pedig helyes parlamenti müködés szükséges. Hogy a fuzió miért hiusult meg, arra nem tud feleletet adni. A kormánynak most meg van a többsége s ő nem kétli, hogy meg lesz az uj választások után is, de azért mégis helytelenül cselekszik, amidőn a fuzionális tárgyalások alkalmával a legmerevebb álláspontot foglalja el, mert a fuziót az ország érdeke követeli.

A költségvetést nem fogadja el. (Helyeslés a baloldalon.)

Majthényi István: A mult költségvetési vitában Ábrányi Kornél megjósolta azt a romlást, melyet az egyházpolitika fog előidézni, Károlyi Sándor gróf pedig a gazdasági válságot. Fájdalom mindkét jóslat sokkal előbb beteljesült, mint hitték volna. (Helyeslés a baloldalon.)

A kormányok mit sem tettek arra nézve, hogy az előre látható veszedelmet elháritsa; hagyta nyakunkra nőni a bajt, s most maga sem bir vele. A kormány iránt, mely csak a réginek folytatása, bizalommal nem viseltetik s azért a költségvetést nem is szavazza meg.

Abrányi Kornél Tisza István beszédével foglalkozik. Tisza István vázolta röviden az egyházpolitika történetét s abból azt a konkluziót meriti, hogy a kormány mindenben a leghelyesebben járt el. Hátő e felfogással egyet

Folytatás a mellékleten.

nem érthet. Sok hibát követett el a kormány s e hibák eredményei most megdöbbentően kezdenek jelentkezni.

Ki hitte volna, mikor a volt kormány egyházpolitikájának sugaraiban sütkérezett, hogy az idei appropriácziót már más kormány fogja tárgyaltatni? Ki gondolt akkor a néppártra: A nemzeti párt akkor rámutatott a veszedelmekre, melyek a tulliberális egyházpolitikával járnak, de jóslatait a kormány nem vette figyelembe. És most előáll Magyarország kultuszminisztere s a kormány botlásait avval igyekszik mentegetni, hogy hiszen a nemzeti párt szuggerálta az eseményeket. (Nagy derültség.)

A mai helyzet többé fent nem tartható. A kormánynak, nincs meg a többsége s csak paktumokkal kormányoz. Tehát vagy egy tekintélyes többségnek kell létrejönni, mely az egyházpolitikai reformot a közszabadság biztositékaival életbe is tudja léptetni; vagy pedig egy erős ellenzéki akcziónak, mely a kormányt s pártját elsöpörje. (Zajos helyeslés.)

A fuzió kérdésében nem ért egyet Tisza Istvánnal, aki ugy óhajtotta a fuziót, mint ezelőtt 20 évvel történt, hogy az egyik párt akassza szegre elveit. (Hosszas derültség.) A nemzeti párt nem adhatja fel nemzeti követeléseit; ha fel is adná, a követelések megmaradnának, hisz törvényen alapulnak. (Tetszés a baloldalon.) Hogy mikép jelenthette ki Bánffy Dezső miniszterelnök, hogy a katonai kérdésekben még csak tárgyalásokba sem bocsátkozik, azt sehogysem érti; hisz Bánffy az egyházpolitikát is csak azért akarja megvalósitani, mert az már a törvénykönyvbe van iktatva. Törvényekben gyökerezik az is, amit a nemzeti párt követel. Foglalkozik azután Tisza István beszédének azon részével, mely az egyházpolitika végrehajtására vonatkozik. Ő a revizióra irányuló törekvéseket teljesen jogosultnak tartja; utal az 1867. 12. t.-czikkre, mely még most sincs végrehajtva.

Inkonzekvencziát lát abban, hogy oly nagyon sürgetik az egyházpolitikai törvények végrehajtását akkor, midőn még oly sok törvény vár végrehajtásra. (Helyeslés a baloldalon.) Igaza van Tisza Istvánnak, midőn azt hangoztatja, hogy meg kell szünni a közjogi alap diskreditálásának, de csak azok diskreditálják a közjogi alapot, akik a kiegyezésben levő nemzeti jogoknak nem szereznek érvényt. (Zajos helyeslés a baloldalon.) A kiegyezés nagyon jól meg van alkotva, csak nincs teljesen végrehajtva. Ecseteli a mai társadalom helyzetét. A bizalom a nemzet és az uralkodó között nem tökéletes; a közvélemény nem őszinte, s egy nagyon is téves erkölcstan jutott érvényre. (Igaz! Ugy van a baloldalon.)

Tisza István mindent a kormánypártnak vindikál; ugy tüntette fel az ellenzéket, mint a napfényben tündöklő szitakötőt; már ő inkább akar szitakötő lenni s a szitán átlátni, mint pók, mely a nemzet szabad röpte ellen szövődik. (Zajos helyeslés a baloldalon.)

Hosszasabban fejtegeti a mai helyzet alakulását.

Az alkotmányos élet felvirradtával a magyar zsentri a korrupcziónak, a bünnek szegődött eszközévé. Ekkor csináltak mindennemü privilegiumot, hanem nem gondoltak a közoktatásügyre, nem gondoltak arra, hogy a népet nevelni kell, hogy megtudjon küzdeni a veszélyekkel. Majd felvetették ihletszerüen az egyházpolitikai kérdéseket; de a reformokat nem óvatosan, körültekintéssel s fokozatosan akarták megvalósitani, hanem r hamos, forradalmi átalakulást akartak teremteni s fájdalom, ez sikerült is.

A kormány iránt a legcsekélyebb bizalommal sem viseltetik s azért a költségvetési törvényjavaslatot nem szavazza meg. (Zajos éljenzés a baloldalon. Szónokot számosan üdvözlik.)

Pulszky Ágost: Tiltakozik Ábrányi azon megjegyzése ellen, mintha a magyar nemzetet a privilegiumok tartották volna fön, a magyar nemzet előtt mindig a szabadság és egyenlőség magasztos elvei lebegtek. (Egy hang: A szabadelvü párt előtt is? Nagy derültség.) A választási törvényt lehet revideálni, de nem nemzetiségi szempontokból. Polemizál Szápáry Gyula beszédével s jogbölcseleti alapon iparkodik bebizonyitani, hogy igenis, a tanitók alkalmazhatók anyakönyvvezetőkül. Majd annak a bizonyitására vállalkozott, hogy a tanitónak bőven van ideje az anyakönyvvezetésre.

Megemlékezve a zágrábi érseki titkár kitolonczolásáról, a tanár ur ismert bőbeszédüségével azt bizonyitgatta, hogy a hatóságnak joga van bárkit is kitolonczoltatni, akinek jelenléte az ország (talán a kormány? Szerk.) érdekébe ütközik. A költségvetést elfogadja. (Helyeslés a jobboldalon.)

A t. Házból.

Budapest, márczius 2.

A levegő itt valósággal telitve van villamos feszültséggel. A házban és a házon kivül, élő szóban és a sajtóban kölcsönösen gorombaságokat vágnak egymás fejéhez az emberek. A Bánffy kabinet még csak rövid idő óta van a kormányrudon és már több izben olyan baklövéseket követett el, mely a mucsai parlamentben is botrányt okozna.

Mert ugyan lehet-e nagyobb szegénységi bizonyitványt kiállitani egy gyakorlati politikusról, mint ha az maga bevallja, hogy a legégetőbb napi kérdésről, a szocziálizmusról, még csak ezután akarja magát informáltatni? Hát ha még hozzátesszük, hogy az a gyakorlati politikus Magyarország miniszterelnöke!

Ennek a szánalmas nyilatkozatnak az a legilletőbb pendentja, midőn Magyarország belügyminisztere a zágrábi titkár eltolonczolásáról nyilatkozva, Horvátországot külföldnek és a horvát alattvalókat külföldi állampolgároknak deklarálja.

Az sem érdektelen illusztrácziója a politikai hypokritaságnak, midőn Bessenyei képviselő a szentirásból czitál és Horváth Gyula a »Magyar Hirlap«-ban politikai erkölcsre oktatja Szapáryt. Akár csak egy kéményseprő, aki poudert árul.

Itt már azon sem ütközik meg senki, hogy a kormánypárt szenvedélyesen védelmez egy — névleg legalább — ultra ellenzéki pártot, a szétbomlott közjogi ellenzék Jusfh-Eötvös-féle frakcióját.

Az öreg Tisza, mint egy kártya keverő Mefisztó, lehuzódik a padba, fekete sapkáját a fülére huzza és látszólag közönyös arczczal nézi ezt a politikai hahuvabahut, melyet a magyar képviselőház föltüntet.

Vajjon nem szólal-e meg egy titkos hang lelkiismeretének mélyében, hogy a politikai erkölcsök eme zürzavarában az övé az oroszlánrész?

Hogy aztán ebből a politikai »erkölcs«-ből mi vagy ki fogja kirántani az igen tisztelt honatyákat, azt bajos volna most eldönteni.

NAPTAR.

— Márczius 3. —

Vasárnap, Róm. kath. F. 1. Invocabit Prot. F. 1. Kunigunda. Gör. kel. febr. 19. A. Nagybőjt 1. v. Izrael Adar 7.

Nap kél 6 óra 23 p., nyug. 5 óra 30 percz. Hold kelte 8 óra 41 p. nyug. 12 óra 8 perczkor.

Márcz. 3. A Szigligeti-társaság közgyülése.
„ **4.** Megyei közigazgatási bizottsági gyülés.
„ **7.** Városi közigazgatási bizottsági gyülés.
„ **7.** A bihar-körösvölgyi takarékpénztár közgyülése.
„ **8.** Czigány-bál a Sasban.
„ **9.** A Sebes-Körös vizszab. és ármentesitő társulat ülése.
„ **10.** A nagyváradi takarékpénztár közgyülése.
„ **13.** A »Szabadság« sajtópöre.
„ **14.** Turolla Emma hangversenye a Sasban.
„ **16.** Zenekedvelők philharmoniai hangversenye a Sasban.

UJDONSÁGOK.

Lapunk egyes számai a következő üzletekben kaphatók:
Kiss Dávid kereskedése **Fő-utcza,**
Sonnenwirth-féle bazárban **Fő-utcza,**
Sonnenfeld Adolf papirkereskedésében **Fő-utcza,**
Kádár és Kiss czégnél **Kishid-fő,**
Kurtasi D, papirkereskedésében **Uri-utcza,**
Pauker Dániel papirkereskedésében **Kis-piacz,**
Reich Sándor vegyeskereskedésében **Szent-János-utcza,**
Mezey János füszerkereskedésében **Körös-utcza.**
Reich Antal kereskedése Nagy-Fürdő-utcza.
Ugyanezen helyeken előfizetések is elfogadtatnak.

—

*** Lapunk mai számához csatolva, mint különmellékletet, adjuk a néppárt programmját.**

*** A pápa születésnapja.** XIII. Leo pápa a nancy-i érseknek, magánkihallgatása alkalmával gratulált azon levélért, a melyet az egyházi testületet is érintő uj franczia adó ellen a köztársasági elnökhöz irt. A pápa kinyilatkoztatta, hogy mindent elfog követni, hogy ezt az adótörvényt a franczia kormánynyal visszavonassa. A pápa tegnap márczius 2-án fogadta a biborosok kollégiumának szerencsekivánatait születése napja és koronáztatásának (márczius 3.) évfordulója alkalmából. A biborosok kollégiumának szószólója Monaco-Lavaletta volt.

*** Mit nem köszönhetünk Tisza Kálmánnak.** Besztercze város polgármestere értesitette Nagyvárad-város tanácsát, hogy a kereskedelmi miniszter Besztercze-város követzetvámszedési jogát további 10 évre engedélyezte. Annak idején, mikor Nagyvárad-városa folyamodott e jogért, nagy érdemet tulajdonitottak Tisza Kálmánnak, hogy a város 10 évre megkapta; ugylátszik, megkapja más város is, ha nem is Tisza Kálmán a képviselője. De hát nálunk az a szokás, hogy nesze semmi fogd meg jól, de amellett verd a melledet, hogy nagynevü képviselődnek köszönheted azt is, amihez az ő tudta nélkül jutottál.

*** Egy földbirtokos balesete.** Sulyos baleset érte Magyari István Tiszaroffi nagybirtokost, Magyari Géza országgyülési képviselő öcscsét. Magyari István feleségével Budapestről Kenderesre utazott Horthy Istvánné temetésére. A vonat Kápolnára érkezett s Magyari kiszállott, hogy Kenderesre táviratozzon kocsiért. Mikor visszament a vasuti kocsihoz, abban a pillanatban robogott az állomásra a budapest—kassai személyvonat. Magyarinak már nem volt ideje félre ugorni, a vonat mozdonya elütötte s a kerekek átmentek a lábain. A szerencsétlen ember oly sulyos sérüléseket szenvedett, hogy eszméletlenül fekve maradt. A rémes jelenetnek tanuja volt a felesége, aki kétségbeesve rohant a férjéhez s mikor azt mozdulatlanul feküdni látta, elájult. Az utasok azonban csakhamar magához téritették s előhivták, dr. Pásztor orvost, aki a szerencsétlenül járt földbirtokos összeroncsolt lábait bekötözte. Magyariné rögtön különvonatot rendelt s dr. Pásztor kiséretében felvitte férjét Budapestre a Vöröskereszt-kórházba.

*** A mai iparos közgyülés.** A nagyváradi ipartestület évi közgülése, amely ma, tekintet nélkül a tagok megjelent számára mulhatatlanul meg fog tartatni, előre láthatólag népes lesz, mert a letárgyalandó sorozat szerint e gyülésnek kell határozatot hozni az iparos menház épitésére vonatkozólag, melyet az előljáróság a milleniumon felállitani szándékozik. Az előjelekből itélve a terv sikerülni fog, mert az iparosok kivétel nélkül lelkesednek érte. Erre vonatkozólag az ipartestület elnökétől vett értesülésünk szerint az iparos menház, segéd-munkás, szálló és a mellék-épületek fölállitásához Rimanóczy Kálmán mintegy 1500 frtos adományán kivül Rendes Vilmos, Knapp Ferencz, Tarr György épitészek egyenként 10—10,000 téglát adományoztak. Peller Ferencz szobrász-mester mintegy 400 frtot tevő munkát dij nélkül ajánlotta teljesiteni, Staffel Márton cserepező mester, mintegy 150 frtot érő munkálat szintén dijtalan teljesitését igérte meg. Óváry Lajos kályhás-mester pedig egy szép cserép kályhát ajánlott dijtalanul. Ezen adományok értéke jóval meghaladják a 2000 forintot.

*** A primás egészséges.** Vaszary Kolos herczegprimás, kiről a napokban megirtuk, hogy beteg, most már sokkal jobban érzi magát. Egyelőre ugyan még kénytelen a szobát őrizni, de a főrendiház legközelebbi tárgyalásain már résztvesz. Itt

megemlitjük, hogy a budapesti belvárosi plébánosi állásra a jelölést a napokban ejtik meg. Az ajánlásban a jelölteket a szolgálati évek szerint sorolják fel. A herczegprimás e hónap végén Esztergomba megy és ott tölti a husvéti ünnepeket. Budapestre csak áprilisban tér vissza.

* **A jogügyi bizottság** tegnap délután folytatta az italmérési szabályrendelet tárgyalását s azt a főkapitány felvilágositásai után némi módositással el is fogadta.

* **Napoleon csizmája.** Egy berlini lábbeli üzlet kirakatában jelenleg látható a nagy Napoleon menyegzői csizmája. Napoleon ezt a csizmát Mária Lujza főherczegnőjével való esküvőjére csináltatta udvari szállitójával, Huck mesterrel. Huck a szattyánbőrből készült és ezüsttel gazdagon kivarrott remekmunkáért kerek ezerszáz frankot követelt. A takarékos Napoleon kissé borsosnak találta a számlát és száz frankot le akart vonni az összegből. A büszke suszter azonban inkább visszavette munkáját, semhogy az árából valamit engedjen. Napoleon bukása után Huck mester Merxheimbe költözött, ahol teljesen elszegényedve a szegények házában halt meg, és örökségképpen a városra hagyta a történelmi nevezetességü csizmát, amelyet aztán a berlini kereskedő Merxheim városától megvett. Azt mondják, hogy egy gazdag uriember máris jelentékeny összeget igért érte.

* **A nyiregyházai kath. templom.** A nyiregyházai képviselőtestület közgyülésén hosszasabban tárgyaltak egy uj római katholikus templom épitése ügyében. A nyiregyházai kath. egyház Samassa egri érsek támogatásával a mostani plébánia-épületet emeletesre akarja épiteni. A városi tanács, arra való tekintettel, hogy ez épitkezés messzire elodázná megint a főtéren levő régi katholikus templom lebontását, azt az inditványt terjesztette a képviselőtestület elé, kérje meg Samassa érseket, hogy a parókia renoválása helyett épittessen uj templomot. Az inditványt azonban nem fogadták el a közgyülésen.

* **Kinevezés.** Az igazságügyminiszter Szabó Bertalan margittai kir. járásbirósági joggyakornokot a margittai kir. jbirósághoz aljegyzővé nevezte ki.

* **A nagy-idai rabbi a magyar szó ellen.** A nagy-idai (Abaujmegye) rabbinusnak — ki nemrég nem akart megtürni a temetőben egy magyar feliratu sirkövet — megint baja van a magyarsággal. Kedden — beszéli a Pannonia — a hitközségnek egy tekintélyes tagját temették. A temetésen a rokonok egyike magyar beszéddel akart elbucsuzni a halottól. Ezt azonban a rabbinus előre megtudta és kijelentette, hogy magyar beszédet meg nem tür, zsidó halott temetésén csak héberül lehet beszélni. A beszéd ennek folytán elmaradt.

* **Megerősités.** Dr. Beőthy László, főispán Egyed István dr. közkórházi segédorvost ezen állásában megerősitette.

* **A pozsonyi káptalan gyásza.** Pozsonyból irják, hogy Miklosovich Alajos kanonok, czimzetes apát 74 éves korában meghalt.

* **Albrecht kir. herczeg utóda.** A hadsereg főfelügyelőjévé — mint a bécsi N. Fr. Pr. irja — Rainer kir. herczeg van kiszemelve, ha ugyan betöltik ez állást, mert a bécsi lap szerint némely katonai körök helyesebbnek tartanák, ha német minta szerint több főfelügyelőt neveznének ki, a kik azután háboru esetén az egyes hadseregek vezérei lennének.

* **A vasuti üzletvezetőség és a város.** A vasuti kutház környékén a Porond védelmére épitett kőpárhuzammü ellen a vasuti üzletvezetőség annak idején panaszt emelt, hogy t. i. az ő vizmüvére károsan hat; panaszával I. és II. fokban elutasittatott, III. fokban azonban a földmiv. miniszter a panasznak a vizjogi törvény szerinti tárgyalását rendelte el. A III. foku határozat sem alakilag, sem érdemileg nem üti meg a törvényes mértéket, mert határozatát a kereskedelemügyi miniszterrel egyetértőleg — tehát a fellebbező államvasutak érdekeinek képviselőjével együtt hozta meg, holott a miniszteriumok ujbeosztásakor az összes vizjogi ügyek a földmivelési miniszter tárczába lettek átutalva. Érdemileg meg azért nem — mert a vizjogi törvény 191. §-a s a végrehajtási utasitás 90. §-a szerint az igazolás végett kitüzött határidőben be nem jelentett vizmüvek nem létezöknek tekintendők, illetve elenyészettnek tekintetnek. Már pedig a vasut a tulajdonát képező kutházat igazolás végett a hatóságnak be nem jelentette s igy nem a törvényes alapon nyugvó I. és II. foku határozatok lettek volna feloldandók, hanem azok helyben hagyásával az üzlet vezetőség az igazolási eljárás folyamatba tétele iránti kérvényezésre utasitandó. Egy, a tulajdonos mulasztása folytán a törvény értelmében nem létezőnek kimondott jog alapján panaszt emelni s azt még respektálni is: jogi absurdum. Ezen ügy most került vissza a folyammérnökségtől, hova véleményezés végett lett áttéve, s amit véleményében a miniszterrel szemben természetesen nem mondhatott meg, azt megmondja itt tudósitónk, aki e téren szakember.

* **A bukaresti érsek Temesvártt.** Zardeli Ottó dr. bukaresti érsek, ki Románia fővárosába való ünnepélyes bevonulása előtt is már több napot töltött a mult őszszel Temesvár falai közt, ismét ott időzik és Dessewfy Sándor püspöknek a vendége. A kiváló egyháznagy Temesvárról Bécsbe utazik Agliardi nunciushoz.

* **A nagyvàradi cselédügy.** Átalános a panasz, hogy Nagyváradon ma-holnap türhetetlen lesz a cselédek magaviselete és a hatóság még sem igyekszik ezen az égető bajon segiteni. — Valóságos ostromnak vagyunk kitéve. Nincs nap, hogy levelet ne kapnánk, melyekben nemcsak bosszantó, de hajmeresztő dolgokat irnak le azok a sajnálatra méltó uri nők, akik a cselédmizéria miatt — mint állitják — már hiába keresnek oltalmat a törvény rendes utján. — Tegnap például két levelet is kaptunk. Az egyikben ez foglaltatik az udvarias bevezetés és könyörgő sorok után: Cselédem tegnap, mig egy kis sétára mentem, megszökött. A vacsora teljesen összeégett és még maig is kutatja a rendőrség, de nem találja De mit is érek én azzal, ha majd két hét mulva visszakisérik, addig másikat kell fogadnom és ő a markába nevet. A másik levél már érdekesebb: Kedves szerkesztő ur! Sziveskedjék a nyilvánosságra hozni — talán ez segiteni fog valamit rajtunk — hogy a mai cselédmizériák mellett lehetetlen exisztálni. Képzelje: a cselédemet, mert engedélyem nélkül az éjszakát távol töltötte, megpirongattam. Ma beállitott a gavallérja és kérdőre vont, hogy mertem azt tenni és ráadásul még meg is fenyegetett. Van még több levél is a szerkesztőség asztalán, a kedves házi aszszonyok kedvéért majd közölni fogjuk, ha azt mindegyik hangsulyozza, ez által segithetünk az állapoton.

* **Halálosvégü párbaj.** Párisból irják, Alic Harryt, a Journal des Débats munkatársát Chatelier tengerész kapitány párbajban megölte. A párbaj szinhelye a Grand Yatte sziget bálterme volt. Mindjárt az első összecsapásnál Chatelier vitőrje Alic mellkasába hatolt és a baloldalán jött ki, ugy hogy a tüdőt és a szivet keresztüldöfte. Alic azzal a kiáltással: Meghalok! összerogyott és szörnyet halt. Chatelier segédei a rendőrbiztoshoz siettek, hogy a szörnyü esetet bejelentsék, mig Alic egyik segéde azonnal Párisba ment, hogy Alic feleségét a gyászesetről értesitse. Alic harminczkilencz éves volt és kitünő ujságiró hirében állott. Sokat foglalkozott irodalommal és gyarmatpolitikával és mint a loanga-brazavillei ut kiépitésére alakult szindikátus tagja, polémiába keveredett Chatelier kapitánynyal. Chatelier a Kongóállam tanulmányozására alakult társaság ügyvivője és Freycinet hadügyminisztersége alatt annak hadsegéde volt.

* **Megmérgezett postaküldemény.** A tarbesi (Francziaország) postahivatal megrenditő jelenet szinhelye volt a napokban. Egy postaküldeményből kezelés közben kiesett egy drb sütemény. A hivatalban jelenvolt három postahivatalnok, miután a süteményt a csomagba visszahelyezni nem tudta, megette. Egyikök pár óra mulva irtózatos kinok közt, meghalt, a másik kettőn pedig sulyos mérgezési tünetek mutatkoztak. A csomag egy városszerte ismert gazdag öreg urra volt czimezve. A rendőrség, a mely erélyes nyomozást inditott a föladó kideritésére, azt hiszi, hogy örökséghajhászás van a dologban. Rövid idő óta ez a második mérgezési kisérlet postaküldemény utján.

* **Sürgetve kért baczilusok.** A polgármester még a mult hónap 7-ikén megkereste a belügyminiszterium bacteriologiai intézetét, hogy az ujonnan beszerzett nagy gőzfertőtlenitő gép kipróbálása végett, anthrax-spórákat küldjön s mivel ez ideig nem érkeztek meg, ismételten felkérte az intézetet azoknak sürgős megküldésére.

* **Egy oláh ügyvéd végrendelete.** A minap halt meg Tasnádon Fülöp György oláh ügyvéd, ki végrendeletében 20.000 frtot hagyott az erdélyi román müvelődési egyesületnek, az Associatiune-nak. Egyházi és iskolai czélokra pedig 4000 forintot hagyott.

* **A nagyváradi mértékhitelesitések eredménye.** Hollóssy Jenő mértékhitelesitő főnök beterjesztette tegnap havi jelentését, melyből kitünik, hogy Nagyváradon a mult hóban hitelesitettek 227 hordót, 130 folyadékhoz és 22 száraz tárgyhoz használt mértéket, 77 darab sulyt és hozzátartozó mérleget. Összesen a hitelesitésekért befolyt 159 korona és 66 fillér.

* **Katonai alapitványi helyek magyar honossàgu ifjak részere.** A hadsereg katonai nevelő- és képzőintézeteiben az 1892. évi 25. t. cz. értelmében magyar honosságu ifjak részére rendszeresitett 120 alapitványi hely közül az 1895—96-iki tanévre előreláthatólag 11 és fél hely fog megüresedni, melyek Kőszegen, Kismártonban, Kassán és St.-Pöltenben fennálló katonai alreáliskolák I. és II. évfolyamaiban, a bécsujhelyi Teréziánum és a bécsi müszaki akadémia, valamint a fiumei hadtengerészeti akadémia I. évfolyamában töltendők be. A pályázatok részletezett feltételeit a hivatalos lap közli.

* **Járvány kimutatás.** A napokban Biharmegye alispánja sürgősen felhivta a tiszti főorvost, hogy hozzá azonnal jelentse be: a megyében a roncsoló toroklob és a kanyaró mily mérvben lépett föl? Tegnap érkezett be a főorvosi jelentés, mely szerint a roncsoló toroklob f. évi febr. 15-töl február 28-ig a következőképen lépett föl. Megbetegedett 19 gyermek, meggyógyult 14, meghalt 9, ápolás alatt van 4. A járvány egész tartama alatt megbetegedett 1 férfi, 1 nő, 53 gyermek, meghalt **35** gyermek, ápolás alatt maradt **4** gyermek. A kanyaróban megbetegedett **119** gyermek, meggyógyult **75**, meghalt **8**. A járvány egész tartama alatt megbetegedett **3** férfi, **1** nő, **267** gyermek, meggyógyult **2** férfi, **1** nő, **174** gyermek, meghalt 1 férfi, 16 gyermek, ápolás alatt marrdt 77 gyermek. — Nagyvárad városában pedig a fertőző betegségek statisztikája ez: február II. felében a roncsoló toroklob 3, a vörheny 2, kanyaró 2, hasi hagymáz 1 esetben fordult elő.

* **Égő kőszénbánya.** A zimonyi szénbányában, mint egy távirat jelenti, bányalégrobbanás történt, melynek következtében tüz támadt. Valamennyi tárna ég.

* **Angol orvosok a csókról.** Mintegy két év előtt nagy vita indult meg a tudósok körében arról, hogy csokolózzanak-e az emberek vagy nem? Voltak, a kik azt mondták, hogy igen, miután a csók nagyon poétikus dolog, de voltak olyanok is, a kik anathema alá vetették a csókot, mert betegségeket plántál át egyik emberről a másikra. Hogy a világ csöppet sem hajt erre a veszélyre és azóta is épp ugy csókolódzik, mint azelőtt, azt mindnyájan tudjuk. Valószinüleg hasonló, mélyreható változásokat fog előidézni az a vita is, a mely most az angol orvosok közt folyik ugyancsak a csókról. Meg kell azonban jegyeznünk, hogy a vitatkozó angol orvosok legnagyobb része a csók mellett foglal állást. Norman Kerr és sir Richardson például csak azt jegyzik meg, hogy az emberek csókolódzni fognak, a mig a világ világ lesz. Bridger doktor már tudományosabban argumentál a csók mellett, azt mondva, hogy az ajkak egymásra tapadásánál csak oly baktériumok terjedhetnek át egyik emberről a másikra, a melyek jó hatással vannak a szervezetre. Legeredetibb a véleménye egy másik orvosnak, a ki azt mondja, hogy a csók elősegiti az emésztést, mert ez aktus alatt oly bakteriumok plántálódnak át, a melyek jótékonyan hatnak a gyomorra. E szerint tehát legjobb volna, ha ebéd után a fekete kávé vagy likör helyett a csókolódzás jönne divatba, a mi feltéve, hogy az anyósok ki vannak zárva a mulatságból, nem is lenne olyan rossz dolog.

* **Levél a főkapitányhoz.** A nagyváradi rendőrkapitány nagyon sok érdekes levelet szokott kapni, de azok között mostanában aligha volt egy is olyan, mint amelyet szóról-szóra, ugy amint azt Gábor Mátyás leirta, itt közlünk:

Tekintetes főkapitán urnak

Nagyon szépen felkérem tekintetes főkapitan urat Hogy azt juhász anicát elő keriteni lene szives, illetőleg Gaj Gábor Mátyás feleségét mint első hordár voltam és nyomoruságba estem és ugy hasza letem szálitva Sárgosz-Ujlakra tegintes főkapitán ur tesen nőt elő keriteni és az igaszolványomat tőle átveni és a végel bocsátás levél is nála marat aszt is készbe veni és Nekem hasza szálini Sarkosz-Ulakra Szeretet kedves anicám tisztelek és csókolak hagyál fen azon a hordárságal mert én is Aból kaptam a betegséget had el és gyere hasza Mert meg akarok esküdni veled: Tisztelem Sipos Károlyt feleségével együtt és gyermekével együtt Sliszinger urat és Gisza ténsasszont méltösztana egy pár krczáral megsegiteni. Tisztelem Fors Julcsát is Dargánét is. Tisztelem Kertészné és gyermekével együtt. Tisztelem kis Tótné. Tisztelem asz első hordárt Jánost. Tisztelem miszavicsnét F. Balog Györgyöt.

Szeretet kedves anicsám Nagyon szépen fekérlek hogyer hasza mert Én nem mehetek mert kaptam a birótól kunyóhejet és it akarok lakni.

Kedves anicsám hászál nekem egy Tükrött és egy olótt és egy szeredást és egy pár filbevalótt.

A Nagyon szépen felkérem A Tekintetes főkapitán urat hogy ha mekapta a feleségemet külgye bé.

A N. eszenel Bészárom Levelemett

Gábor Mátás, (Sarköz-Ujlak.)

* **A pécsi püspök betegsége.** Dulánszky Nándor pécsi püspök még husvét után is Arcoban marad, mert betegségébe, melyből pedig a minap már csaknem teljesen kigyógyult, ujra visszaesett. Szigoru orvosi tanácsra addig marad Arcoban, mig onnét teljesen gyógyultan térhet vissza, mihez különben alapos reménye van.

* **Nincs kolera.** A belügyminiszter körrendeletileg tudatja a törvényhatóságokkal, hogy Galicziának Czortkow és Stanislau nevü politikai kerületeire elrendelt árubehozatali tilalmat a kolera megszünte folytán hatályon kivül helyezte.

* **Becsukott hivatalnokok.** Braunschweigből irják a következő mulatságos történetet: A helybeli rendőrszobából a minap hajnalban segélykiáltások, füttyök, szitkozódások hallatszottak. A szoba közelében vagy szomszédságában levő hivatalnokok hallották a kiabálást, de rá sem hederitettek, mivel gyakran megtörtént, hogy az éjszaka folyamán becsukott emberek éktelen lármát csaptak. Reggel azonban kiderült, hogy a kiabálók — rendőrségi hivatalnokok voltak. Az éjjeli őr ugyanis éjféltájban két rendör segitségével egy foglyot hozott a rendőrségi szobába. A letartóztatott ember azonban viaskodni kezdett a rendőrökkel, ugy, hogy a szobaőrnek a segitségét is igénybe kellett venni. Nagynehezen a szobába hurczolták a kapálózó foglyot, de alig hogy benn voltak, a csapó-ajtó eddig még föl nem deritett módon becsukódott ugy, hogy mind az öt ember — fogva volt. Reggel aztán a négy hivatalnokot kibocsátották.

* **Megölte a fia halálhire.** Ladoiszky Pál bottyini gazdaember betegen feküdt. Betegágyánál felváltva virrasztott két legény fia, akik közül a fiatalabbikat, a husz éves Jánost éjnek idején kiküldte a kutra vizért. A legény ki is ment, de nem tért többé vissza. A nyugtalankodó apa, aki nem tudta mire vélni fiának hosszas kimaradását, utána küldte idősebbik fiát, de ez öcscsét sem a kutnál, sem a körül nem találta. Másnap látták csak, hogy a kutostorfája le van szakadva; nemsokára a legény összezuzott holttestét is megtalálták a hétöles kut fenekén, ahová a lezuhanó vödör rántotta magával. A beteg ember annyira szivére vette fiának szerencsétlenségét, hogy pár óra mulva meghalt bánatában.

* **Modern családi élet.** Pozsonymegyében, Szent-György városában Schay Lipót gazdag polgár, városi bizottsági tag két revolverlövéssel megölte a feleségét, azután pedig agyonlőtte önmagát. Családi perpatvar a vérengzés oka; az asszonynak Schay volt a harmadik férje.

* **Kedves utitársak.** A napokban Hirsch Móricz báró, a jótékonyságáról világszerte hires milliomos Párisból Nizzába utazott. A vele egy kupéban ülő utitársai, felismervén a bárót, természetesen igyekeztek előtte mennél kedvesebbnek feltünni, hogy az visszaemlékezzék reájuk. — Az egyik utitárs azonban ezzel nem érte be, ő azt akarta, hogy a báró máskülönben is visszaemlékezzék reája. Hogy kivánságát elérhesse, Toulon környekén ellopta a báró pénztárczáját, melyben tizennégy ezer frank volt.

* **Mennyi utadó folyt be?** A f. év februárhavában 8342 frt 94 kr folyt be a város pénztárába utadóban.

* **Távirati hálózat a tenger alatt.** A berni távirati igazgatóság nemzetközi irodája rövid idő előtt bocsátotta ki a föld összes tenger alatti kábeljeinek jegyzékét. E szerint jelenleg 1304 kábel huzódik végig a föld különböző tengerei alatt 292.602 kilométer hosszuságban. A vezető drótok hossza 309.633 kilométer. Ezek közül 33 állami távirati igazgatóságra esik 994 kábel 33.605 kilométer hosszu vezetékkel és 29 magánvállalatra 310 kábel 258.996 kilométer hosszuságban.

* **A „korcsolyázók királya."** Ezt a czimet érdemelte ki a napokban egy Tay nevü angol uri ember, a ki megcselekedte azt a bravouros dolgot, hogy reggel 10 órától másnap reggeli 10 óráig folyton korcsolyázott, a nélkül, hogy ez idő alatt bármit evett vagy ivott volna. A kitartó sportmann 24 óra alatt 600 kilométernyi utat tett meg, a mi oly eredmény, á minőt eddig még egy korcsolyázó sem tudott felmutatni.

* **Nagy-Kőrös haladása.** Az Alföld emez egyik legmódosabb gyümölcstermelő városa, amelynek számos egyszerü polgára nagyszerü adományokkal és hagyatékokkal gondoskodott a népnevelés ügyének hathatós előmozditásáról, maga is szépen halad az igazi városias fejlődés terén. A városi közgyülés legutóbbi ülésén tizenkétezer forintot szavaztak meg tanyai iskolákra, tizezer forintot ovodára és gyermekmenhelyre, tizezer forintot egy ártézi kut furására, huszonötezer forintot a piacztér kikövezésére, harminczötezer forintot a város rendezési terv elkészitésére, kétezernyolczszáz forintot a Széchényi-fürdőkert nagyobbitására és a Bokros városrész szabályozására, ötszáz forintot a budapesti és hétszáz forintot a nagykőrösi Kossuth Lajos szobor alapjára.

* **Sorsjegyek huzása**: Budapesten márcz. 1-én. — A Bazilika sorsjegyek nyeremény-huzásában a 20,000 frtos főnyeremény az 5061—31. számu sorsjegyre esett. — 1000 frtot nyert a 3772—73. sz. 500 frtot: a 148—12., és 4666—49. szám. — 100 frtot nyertek: 785—95; 1045—32; 1703—91; 2837—90; 3268—18: 3540—9; 6073—80; 7478—53; 7539—68. és a 7688—43. szám

Bécsben szintén márczius 1-én volt az 1864-iki államsorsjegyek huzása. — A 150,000 forintos főnyeremény az 1255—27. számu sorsjegyre esett; 20,000 frtot nyert a 3854—45. szám; 10,000 frtot a 3243—97. szám; 5000 forintot a 889—65. szám és a 3243—14. szám.

*

x Mertz Nándor jóhirü kereskedőczégnek lapunk mai számában közölt borhirdetésére e helyen is felhivjuk t. olvasóink figyelmét

Vonatok érkezési s indulási ideje.

Érkezik:	Indul:
Budapestről **2·12, 7·08, 1·50,** 7·15 — 3·46.	Budapest felé **2·25,** 8.43, **11·04,** 12·23, 2·26.
Kolozsvárról **2·18, 10·44,** 11.41, 8·00, 8·38.	Kolozsvár elé **2·19, 7·15, 2·24,** 4·00, 12·05.
Szegedről 8·30, 9·32, 5·30.	Szeged felé 4·25, **7·33,** 10·15.
Aradról 9·32.	Arad felé 4·25.
Vaskóh-Belényesről 11·28, **9·07.**	Vaskóh-Belényes felé **5·10,** 2·10.
Gyoma-Kótról 10·10, **8·02.**	Gyoma-Kót felé 7·00, 2·05,
Érmihályfalváról 8·15, **9·22**	Érmihályfalva felé 6·45, 4·40.

A fekete számok az éjjeli időt jelentik.

TANÜGY.

Reform a népiskolai közigazgatásban.

Wlassics Gyula közoktatási miniszter, mint értesülünk, legközelebb a tanfelügyelőkhöz figyelemreméltó rendeletet intézett, melynek az a czélja, hogy a népoktatás, különösen a népoktatás adminisztrácziója terén tervezett reformokhoz szükséges némely anyag beszerzését elősegitse. A miniszter ugyanis felszólitja a tanfelügyelőket, közöljék vele indokolt véleményöket az iránt, hogyan lehetne a népiskolai adminisztrácziót egyszerüsiteni, a tanfelügyelő irodai teendőit apasztani s ezzel megadni neki a lehetőséget, hogy több időt és figyelmet szentelhessen az iskolának, mint az irodának, mely most olyannyira igénybe veszi. Ezzel a miniszter népoktatásunk egyik legérezhetőbb baját érinti, mert a sok irkafirka az, mely a tanfelügyelőt tulajdonképpeni hivatásától, a népiskola feletti hatékony ellenőrzés gyakorlásától elvonja. E visszás állapot megszüntetése végett a miniszter most a legelső sorban érdekeltek véleményét óhajtja megtudni, hogy pedig a tanfelügyelők ne maradjanak határozott iránytü nélkül, s felterjesztéseik ne csak általánosságban mozogjanak, a miniszteri rendelet, mint értesülünk, részletekre is kiterjeszkedik s a miniszter szándékairól szintén ad tájékozást.

A miniszter első sorban a népiskolák ellenőrzésének állandóbbá és hatékonyabbá tétele végett az egyes tankerületek területén élő érdemesebb, jelesebb népiskolai tanitók, középiskolai tanárok s más megfelelő szakférfiak közremüködését óhajtaná igénybe venni. Az ilyen szakerők egyes kisebb területeken bizonyos dijazásért végeznék a közvetlen helyi ellenőrzést.

Épp oly fontos egy másik ilyen mozzanat, melyben a miniszter a tanfelügyelők tulterhelésén könnyiteni akar. Meg akarja változtatni a népiskolai statisztika összeállitásának eddigi módját, hogy csak a nyers anyag, az egyes iskolákra vonatkozó adatok beszerzését hagyja meg a tanfelügyelőknél ellenben a feldolgozás hosszadalmas és nehéz munkájától felmenti őket s azt a munkát, a tulajdonképeni szakközegre, az országos statisztikai hivatalra bizza. Ezzel kettős czél lesz elérve. A tanfelügyelő egy reá nézve lélekölő s időrabló munkától szabadul meg s igy többet foglalkozhatik igazi élethivatásával, másrészt pedig végre valahára tudományos szinvonalon álló, mert hivatott szakférfiak által készitett közoktatási statisztikára van kilátásunk.

Mindez ügyek, érintvék a miniszter legujabb rendeletében s mihelyt a tanfelügyelőktől bekért vélemények fölérkeznek, a tervezett reformokat, melyekhez törvényhozási intézkedések nem szükségesek, életbe is fogják léptetni.

—

Iskolakönyvek a nemzetiségi vidékeken.

Az országos középiskolai tanáregyesület a nemzetiségi vidékeken lévő középiskolák iskolakönyvei ügyében kérvényt intézett a vallás- és közoktatásügyi miniszterhez, a melyben kéri, hogy a nevezett középiskolák számára külön iskolakönyvek készüljenek. Okai a következők:

1. Nemzetiségi vidékeken a tanulók jelentékeny, néhol tulnyomó része oly hiányos magyar nyelvismerettel lép a középiskolákba, hogy kezdetben az iskolakönyv használata teljesen lehetetlen és természetesen később is csak a legegyszerübb szöveg megértésére kell szoritkozni. Igy az olyan iskolakönyvek, a melyek

magyarajku tanulók számára készültek, nehezebb nyelvükkel és nagyobb terjedelmükkel rendkivül terhet rónak a tanára és tanulóra, folyton nehezitik a haladást.

2. A nyelvi nehézségen kivül ugyanolyan sulylyal nehezedik az iskolára a tanulók szegénysége a nemzetiségi vidékek nagy részén, ugy Erdélyben, mint különösen pedig a felvidéken. Ahol a szegény fiunak hiányos a táplálkozása, fogyatékos a ruházata az időjárás zordsága ellen, nem egy közülök még az esti világitástól is állandóan meg van fosztva: ilyen helyeken a szülőre nézve nagyon fontos az iskolakönyv ára is. Tapasztalás bizonyitja, hogy a tanulók egy részét lehetetlen a drága könyvek megszerzésére szoritani, más része sok kézen átment, elrongyollott és elavult kiadásokkal kinlódik.

Ezek alapján arra kéri az egyesület a minisztert, hogy a nemzetiségi vidékek számára lehető rövid, tisztán csak a szükségesre szoritkozó, egyszerü, könynyü nyelven irt és olcsó iskolakönyvek készüljenek.

Irodalom és müvészet.

— **A budapesti katholikus kör** legutóbbi estélyén dr. Zelenyák János országgyülési képviselő »Az ész és kor« czimen felolvasást tartott, amelyben az emberiség kulturális haladásával ijesztő módon terjedő hitetlenségről szólott. Ecsetelve az emberiség hámulatos haladását, kifejtette, hogy csak egy hibázik a teljes boldogsághoz: a hit. A legkisebb porszemtől az állatok királyáig semmi sem haszontalan a földön. Minden egyért van és egy mindenért, minden egy alkotó szellem bélyegét viseli: az Istenét. — Ebben a szellemben folytatva felolvasását, igyekezett abban kifejteni, hogy a mai kulturember hit nélkül egyoldalu, elfogult s hogy éppen maga a nagytudományu müveltség magyarázza meg a hit, az Isten eszméjében való hit szükségességét. — A felolvasást, amelyet nagy közönség hallgatott végig megéljenezték.

— **Előfizetési felhivás** »A szabadkőmüvesek orgyilkosságai« czimü munkára. Szerzője Barabás Albert, a »Dunántuli Hirlap« felelős szerkesztője. A munka körülbelől 10 iv terjedelmü, elegánsan kiállitott kötetben fog napvilágot látni. Előfizetési ár: 1 frt. Az előfizetési pénzek márczius hó végeig szerzőnek (Győr káptalan-domb) küldendők.

— **Előfizetési felhivás** a »Szent Imre önképző-egylet« 1895. évi Almanachjára.

Régóta érzett hiányon óhajt segiteni a »Szent Imre önképző-egylet« akkor, a mikor elhatározza, hogy a tagoknak évi munkásságát feltüntető s az egylet beléletének hü tükrét nyujtó évkönyvvel fog a nyilvánosság elé lépni.

Egyesületünk, habár csak néhány éves multja van, legéletrevalóbb s legvirágzóbb katholikus egyleteink közé küzdötte fel magát. Rövid fennállásának ideje alatt bebizonyitotta létjogosultságát, nem tereltetvén el magát egy pillanatra sem kitüzött czéljának következetes megvalósitásától: ápolni a szent hitünk és hazánk iránt való ragaszkodást a keresztény magyar ifjuságban, fejleszteni e nemes érzelmet az önképzés eszközeivel, irodalmi tevékenységre serkentvén őt abban az irányban, amely irányban munkálkodva föllelheti a magyar ifjuság igazi ideálját, igazi vezérét, a kinek szent neve alatt alakult meg egyesületünk.

És hogy a nagy közönségben is érdeklődést és rokonszenvet keltsünk munkásságunk iránt, szükségét éreztük annak, hogy egyletünkön kivül álló katholikusaink tájékoztatása végett a nyilvános irodalmi müködés terére lépjünk.

A mindinkább fokozódó szükségnek eddigelé az időközönkint tartott nyilvános gyüléseinkkel és ünnepélyeinkkel véltünk eleget tenni. — De ezzel feladatunkat csak félig oldhattuk meg, a mennyiben nyilvános gyüléseink látogató közönségében sikerült ugyan érdeklődést ébreszteni egyesületünk ügyei iránt, de hazánk müvelt nagy katholikus népében nem.

Ezt a feladatot kivánjuk megvalósitani évkönyvünk kiadásával.

Bizalommal és reménynyel fordulunk egyletünk jóakaróihoz, és pártfogóihoz, hogy e törekvésünkben támogatásukat kikérjük, hogy ez által lehetövé tegyék évkönyvünk megjelenését.

Az almanach mintegy 8—10 nyomtatott iven jelenik meg f. évi május hó közepe táján.

Előfizetési ára 1 forint.

A tiszta jövedelem a »Szent Imre önképző-egylet« almanach-alapja javára fordittatik.

Az iveket és az előfizetési pénzeket legkésőbb f. évi márczius hó 31-ig kérjük beküldeni a »Szent Imre önképző-egylet« czimére: Budapest, Ferenczieк bazára.

Budapest, 1895. február hó.

A „Szent Imre önképző-egylet" almanachkiadó bizottsága.

Midőn a fennebbi előfizetési felhivást közöljük, egyuttal megjegyezzük, hogy előfizetéseket lapunk szerkesztősége is elfogad.

EGYLETEK.

A Szigligeti-társaság választmányi ülése.

Jelen vannak:

Rádl Ödön, Winkler Lajos, Lovassy Andor, dr. Bodor Károly, Gyalokay Lajos, dr. Gyémánt Jenő, Láng József, Laszky Ármin, dr. Adorján Armin, K. Nagy Sándor, Böszörményi Géza, Cséplő Péter.

Elnök konstatálván a határozat képességet, megnyitja a gyülést s egyszersmind fájdalommal emlékezik meg azon csapásról, mely az alelnököt, Sipos Orbán tanfelügyelőt érte és inditványozza, hogy a társaság részvétét fejezze ki: megbizván a részvétirat szerkesztésével a főtitkárt s annak átadásával az elnököt.

Az elnök bemutatja a kecskeméti Katonakör és a budapesti Biharmegyei kőr meghivóját, Dobsa L. és Aba Sámuel tragédiáját és Attila és Ildigo czimü tanulmányát.

A főtitkár alkalomszerünek tartaná a tagokat fölkérni müveik beküldésére. Erre van ugyan már határozat, de a tagok nem teljesitik. Dicséretre méltó kivételt képeznek némelyek, mint Nogáll püspök.

Gyalokay czélszerünek tartana egy felhivást tenni közzé a helyi lapokban.

Elnök fölemliti, hogy az Iványi könyve, mely a társulat egise alatt jelent meg, még máig sem küldetett be.

Ritoók Zs. társulati tag az évkönyv számára egy dolgozatot küldött be. Dolgozatok lesznek még benne. Nogáll püspöktől, Bozóky Alajostól és Dobsa L.-től.

Felolvassák Adorján Sándor levelét, melyben a taggá választást köszöni meg.

Ezután a főtitkári jelentés kerül fölolvasásra, melyből kiemeljük a következőket: A társulat az elmult évben 1 kőzgyülést és 8 választmányi gyülést tartott. A kitüzött pályadijjakra beérkezett munkák közül a »Leányunk alszik« és a »Kunhalmok rejtelmei«, czimü munkák nyerték meg a dijakat. A jeligés leveleket a mai közgyülésen bontják föl.

A számvizsgáló-bizottság jelentése szerint a mult évben az összes bevétel 1271 frt 48 kr, kiadás 326 frt 24 kr. Az Iványi emlék javára befolyt 875 frt.

Jövő évre előirányoznak 1821 frt bevételt, 830 frt kiadást.

A pénztáros és főtitkár tisztelete dijjául 50—50 frtot irányoztak elő, de a főtitkár erről lemond.

Uj tagoku! megválasztattak: Dr. Kolozsváry Béla, dr. Szolcsányi Hugó és Benedek Árpád.

Lovassy bejelenti, hogy N.-Szalonta meg fogja hivni a társaságot fölolvasó estély tartására.

Végül a Szigligeti emlékére tartandó irodalmi ülés programmját állapitották meg a következőkben: Elnök tartja a megnyitót, mely Szigligetivel foglalkoznék, dr. Kecskeméti Lipót költeményeket olvas föl, és a pályanyertes munkák fölolvasása.

REGENY-CSARNOK.

Inkognitó.

Jüngst A. elbeszélése. (7)

Forditotta: **Bárczi házi Bárczy Margit.**

IV.

— Hála Istennek a veszélyen szerencsésen tul volnánk! — ezek voltak Schönfeld kisasszony első szavai, midőn a két hölgy egy alacsony kis hegyi kocsira szállott, hogy azon Tolbachból Schluderbachba menjenek.

— Hallja Schönfeld, az ön örökös aggodalma szinte ingert ébreszt bennem egy kis felfedezésre. Gyönyörü befejező felvonás válnék belőle egy elragadó tableau vivant!

A herczegnő hangosan felkaczagott, mig Schönfeld kisasszony oly arczot csinált, mintha már is érezné azon óra egész keserüségét.

— De végre is mi van abban, ha én az ön védelme alatt kissé megtekintem a világot, persze másképen egy kissé, mint azt a tisztelt étiquette előirja. Meg kell értenie: »L'état é est moi! és pedig a szó szoros értelmében. Csak saját nagyfontosságu személyem felett uralkodom, miért ne lássak tehát tovább, mint a meddig Serenissima uszálya ér? Szerencsésen kirepültem az arany kalitkából, s nem is szándékszom egyhamar oda visszatérni. De nézze, mily különös alakitás, mily szokatlan formák! Óriás kerek bástyához hasonló ezen sziklatömb, mintha parancsolón zárná el utunkat. Nem csodálkoznám, ha hirtelen egy őr állana elénk, emelt pajzszsal, de valóban már itt is van.

Alig hogy kimondá ezt, az emlitett sziklától egy sötét, magas erőteljes alak vált el, könnyü utitáskával hátán, s mint Hellának rémlett, egy fénylő kalapácscsal kezében. Midőn a kis nyitott kocsival elhaladtak mellette, ez meglepve vevé le kalapját.

— A pertisani professor — nevetett Hella — vajon itt is köveket akar ütögetni?

— Lehetséges — felelé Schönfeld kisasszony, mialatt az utazó után tekintett, ki ruganyos léptekkel folytatá utját. — Szeretném ha többé nem találkoztunk volna vele fönség.

— De miért ne Schönfeld? Ő egy talpig becsületes ember igazi tudós képével. Csillogó szemüvegeivel hasonlit a megboldogult Helinke professorhoz, kivel minden elképzelhető csinyt elkövettem, s ő még sem veszté türelmét a pajkos, rakonczátlan gyermekkel szemben. A társadalom minden rétegéből ismerek már embereket: a poros assessort csinos kis feleségével; a jó Mengnét Bécsből; a csinos müncheni nőt Pertisanban; a tegnapi elbizakodott bárót Niederdorfban és a kimért komoly senatort a szabad kikötő városból; de herczegekkel még nem találkoztam. Vagy gondolja talán, hogy a köznapi arczok alatt herczegek rejtőznek? Hogy például ezen professzor egy nagyszületésü ur?

— De herczegnőm — kiáltá a matróna, becsmérlőleg huzva fére száját, — mintha nem látnám én ezt mindjárt! Ama elemezhetlen valami, ami az arisztokrácziát jellegzi, azonnal elárulja magát a szakértőnek.

— Persze, — hagyá helyben Hella — nem is herczegeket jöttem felfedezni, hanem embereket. Ó Schönfeld, mily titokzatos mély csönd! S a nyugodt kék viz tükrén mily kisérteties az ég s a hegyek visszatükrözése! Mennyire csekélynek érzem magam az ily fönséges természettel szemben, — kezével a rózsás fényben uszó Monte Cristallo felé mutatva — hogy szinte balgaságnak tetszik előttem ily óriásokkal szemben magas és alacsony születésről beszélni. Istenem mily szép!

A herczegnő gyönyörtől ittasan tekintett ezen pompás képre, melyet azonban hamar a fölvonuló est homálya födött be. Már csaknem éjjel volt, midőn a könnyü jármü a schluderbachi vendéglő elé ért. Hella a kényelmesen elősompolygó háziszolgához fordult.

— Készen vannak a szobák Stein és Felden kisasszony számára? — kérdé — Tegnap Niederdorfból rendeltük meg.

(Folyt. köv.)

TÁVIRATOK.

Országgyülés.

(Folytatás.)

Pulszky Ágost azokra a vádakra, mintha a kormány a függetlenségiekkel paktálna, azt feleli, hogy ez nagyon is összefér a politikai morállal, mert az egyházpolitika nem érinti a kiegyezési kérdéseket. Egyébként a költségvetést természetesen elfogadja.

Öt percz szünet után, mely nagyon is ráfért a Pulszky unalmas beszéde alatt eltikkadt házra —

Okolicsányi László szólal fel. De az általános költözködés, beszélgetés közben nem tud szóhoz jutni. A képviselők minisztert követelnek, mert egy sincs jelen. Végre bejön Josipovics a horvát miniszter, kit a kormánypárt megéljenez, mire

Meszlényi Lajos közbeszól: Ez külföldi! Belföldit kérünk. (Zajos derültség.)

Okolicsányi nagyon jól tudja, hogy a kormány nem csinált egyebet, mint átvette elődének örökét; de ez a kormány is kifolyása a 25 év óta uralkodó rendszernek, melyet csak a szabadelvü párt megbuktatásával lehet majd megváltoztatni.

Noha kétségtelen, hogy minálunk nem a párt alakit kormányt, hanem a kormány csinál magának egy pártot, mely aztán mindent a kormányra biz; ő maga megelégszik azzal, ha jóllakhatik. (Zajos helyeslés a balon és a függetlenségi párton.) Beszél még a magyar katonai akadémiáról, a kormány vagy közgazdasági politikájáról, a nemzetiségi kérdésről. A parlament jellemzéséről szólván, azt gondolja, hogy azok, akik meg alkották a parlamentet, bizonyára nem ilyennek képzelték azt és valamint, hogy a jelenlegi miniszterium is nagyon távol áll a felelős miniszterium ideáljától. Büne a kormánynak, hogy elhintette a felekezeti viszálykodást és szóló csodálkozik azon, hogy miért nem lehet revizióról szó, anélkül, hogy a többség el ne veszitsen minden higgadtságot, minden beszámithatóságot. Nem fogadja el a törvényjavaslatot.

Elnök az ülést 2 órakor befejezi.

—

Ő Felsége adománya.

Budapest, márcz. 2. (Saját tud. táv.) Király ő Felsége a lőcsei róm. kath. iskolának 500 frtot adományozott.

Gyászmise Albrecht főherczegért.

Budapest, márcz. 2. (Saját tud. táv.) Ma délelőtt 11 órakor a bécsi burg-kápolnában dr. Gruscha bibornok-érsek gyászistenitiszteletet szolgáltatott az elhunyt Albrecht főherczeg lelki üdvéért, melyen ő Felsége, az összes főherczegek, titkos tanácsnok, tábornokok, a tiszti kar és számos idegen fejedelmi vendégek részt vettek.

Királyné ő Felsége utazása.

Budapest, márcz. 2. (Saját tud. táv.) Erzsébet királyné a »Miramár« fedélzetén 3—4 napi tartózkodásra Ajaccióba érkezett.

P. Hiesz temetése.

Budapest, márcz. 2. (Saját tudósitónk táv.) Ma délelőtt 10 órakor ment végbe a szerviták tartományi főnökének Hiesz Bonifácznak temetése. Jelenvoltak: László főherczeg képviseletében Himmel főhadnagy, Bubics Zsigmond kassai püspök, Fehér Ipoly pannonhalmi főapát, a bécsi helyettes tart. főnök és nagy, diszes közönség. A temetést dr. Bita Dezső apát és egyetemi tanár végezte fényes segédlettel.

Sipos Árpád temetése.

Jászberény, márcz. 2. (Saját tudósitónk táv.) Sipos Árpád teteme reggel 5 órakor érkezett szülővárosába, Jászberénybe, kisérve fajdalomtól lesujtott ősz atyja, testvérei és rokonai által, kikhez Szolnokon a család igaz barátai, köztük Örley Béla törvényszéki elnök nejével, csatlakoztak. A temetést Koncz prépost czelebrálta. A nagybátyja, Sipos István lakásán felállitott ravatalt a város összes intelligenciája, a vidék előkelősége és óriási közönség vette körül. Mély szivből gyászolták a szeretett ifjut. Koporsóját, kivánságához képest, csak két koszoru boritotta. A 30-nál több gyönyörü koszorut lábánál helyezték el. A koporsót volt iskolatársai vitték. A családi sirbolta temették, nagyszülei mellé. A megszomorodott apát küldöttségek, barátai és ismerősei keresték föl vigasztalásul.

Nagybőjti estély.

Budapest, márcz. 2. (Saját tud. táv.) A budapesti kath. kör tegnap este tartotta meg első nagyböjti estélyét, melyen Szendrőy operaházi tag és Kordin Mariska zajos tetszés mellett énekeltek, Zelenyák János képviselő pedig fölolvasást tartott »Az ész és a kor« czimmel.

Lázitó falragaszok.

Budapest, márcz. 2. (Saját tud. távirata.) Hódmező-Vásárhelyen az éjjel az utcza szögleteken kiragasztott, lázitó tartalmu plakátokat kobozott el, melyek a »magyar szocziáldemokrata párt vezetőségé«-nek aláirásával a népet nyilt lázadásra szólitják fel az előbbi zavargások ügyében megtartandó végtárgyalás ellen, melyet előre is birói gyilkosságnak neveznek.

Kossuth Ferencz itthon.

Budapest, márcz. 2. (Saját tud. táv.) Tegnap érkezett haza Nápolyból Kossuth Ferencz, kinél tegnap és ma a függetlenségi párt néhány tagja látogatást tett. Köztük Eötvös, Justh, Thaly stb. Némi érdeklődéssel várják Kossuth Ferencz magatartását a megoszlott függetlenségi párttal szemben.

Törvény a munkásokról.

Budapest, márcz. 2. (Saját tud. táv.) Londonban az alsóház ülésében Asquith belügyi államtitkár törvényjavaslatot nyujt be a gyári munkások helyzetének javitására.

Vasuti szerencsétlenség.

Budapest, márcz. 2. (Saját tudósitónk táv.) Mexikóban egy 1200 zarándokot vivő vonat egy kanyarodónál kisiklott és a magas töltésről lezuhant. Az utasok közül mintegy 100-an meghaltak és igen sokan megsebesültek.

Guttmann felesége.

Budapest, márcz. 2. (Saját tudósitónk táv.) Guttmann Dávidnak, az abaujszántói malomigazgatónak özvegye tegnap cyankálival megmérgezte magát.

Haláleset az orosz uralkodó családban.

Budapest, márcz. 2. (Saját tudósitónk táv.) Mihajlovits Alexis nagyherczeg, a mostani czár nagybátyja, San-Remoban ma reggel tuberkulózisban meghalt.

Közgazdaság.

—

Ló árverés.

A cs. és kir. 15-dik huszárezred folyó hó 4-én délelőtt 9 órakor 2 kisorsolt lovat fog helyben a lóvásár téren elárvereztetni.

A cs. és k. gr. Pálfy 15-dik huszár-ezred

kezelő bizottsága.

—

Nagyváradi kereskedelmi és iparkamara.

1121/1895.

Értesités.

A magyar kir. államvasutak igazgatósága megküldte kamaránkhoz a folyó 1895. év első felében összegyülő és eladni szándékolt ócska fémnemü anyagainak értékesitése tárgyában kiadott pályázati hirdetményét.

Miről van szerencsénk az érdekelteket azzal értesiteni, hogy a pályázati hirdetmény feltételei az alólirt kamara hivatalánál a hivatalos órák alatt d. e. 8-tól, d. u. 2 óráig bármikor megtekinthetők.

Nagyváradon, 1895. február hó 25-én.

A nagyváradi kereskedelmi és iparkamara.

Janky József s. k., elnök. *Dr. Sarkadi Lajos s. k.*, titkár.

—

1140/1895.

Értesités.

A kereskedelemügyi magyar kir. miniszter ur 12059. IV. számu leirata értelmében van szerencsénk az érdekelt köröket értesiteni, hogy egy bizonyos nevü egyén állitólagos brailai (román) czég alatt már régibb idő óta üzleti ajánlatokkal fordul a magyar kiviteli czégekhez és nevezett a brailai (rumánia) osztr. magyar konzulátus ajánlatára is hivatkozik.

Miután nevezett konzulnak értesitése szerint a szóban forgó czég a brailai román törvényszéknél bejegyezve nincs s az ottani piaczon nem létezik, ajánlatos, hogy a nevezett állitólagos czéggel való üzleti összeköttetéseknél kivivőink óvatossággal járjanak el.

Az állitólagos brailai czég czimérőll az alólirott kamara felvilágositással bármikor készséggel szolgál.

Nagyváradon, 1895. február hó 26-án.

A nagyváradi kereskedelmi és iparkamara.

Janky József s. k., elnök. *Dr. Sarkady Lajos s. k.*, titkár,

—

Az iparosok és a kiállitás. Az országos iparegyesület egyesitett kiállitási nagybizottsága már megkezdte akcióját az ezredéves országos kiállitás ügyében. Márczius 3-án délelőtt 10 órakor az egyesület nagytermében tartja meg nagygyülését, melynek fontosságát jellemzi az is, hogy a kiallitás igazgatója is megigérte megjelenését, hogy a fővárosi iparosok képviselőivel személyesen is érintkezhessék. Az iparosok körében igen élénk az érdeklődés a nagygyülés iránt, melyen több fontos tárgyat intéznek el.

Gazdàk a kiállitáson. A gazdasági egyesületek ezredéves kiállitásának végrehajtó bizottsága a Köztelken február hó 27-ikén ülést tartott.

A bizottság gróf Festetich Andor lemodása folytán megüresedett elnökségre dr. Hagara Viktort, Beniczky Gábor elhalt alelnök helyett pedig Tahy Istvánt választotta meg alelnökül.

Szilassy Zoltán előadó bejelenti, hogy az ezredéves kiállitáson való részvetelre eddig 49 gazdasági egyesület jelentkezett, amelyek a kiállitás rendezésének czéljaira 14,125 frt hozzájárulási költséget biztositottak. Ezután a bizottság a kiállitás részletes programmját állapitja meg melynek főbb pontjai:

1. Megiratik az egyesületi élet monografiája. 2. A ló- és szarvasmarha tenyésztésre az egyesületeknek apa-állatok kiosztása által gyakorolt befolyását előtüntető grafikai térképet készitenek. 3. Bemutatják az egyes vidékek főbb kulturnövényeit a talajjal együtt, melyben azok teremnek. 4. Az egyes vidékeken tipikus ló- és szarvasmarha tájfajtákról modellek készittetnek. 5. Ilyen modellek készülnek továbbá az egyesületek kezelése alatt álló intézményekről és a gazdasági életre jellemzetes objektumokról. 6. Kiállittatnak a különböző vidékek tipikus földmivelő eszközei, fénykép gyüjteménynyel együtt, melyek ezen eszközökkel való bánásmódot mutatják be. 7. Kiállittatnak a mezőgazdasági házi ipar nyersterményei, eszközei s kész czikkjei. Mindezekben már a részletes tervezetet is megállapitotta a bizottság, a mely kidolgozva és egybeállitva az összes gazdasági egyesületeknek meg fog küldetni.

Malomváltók kibocsátásának korlátozása. Több vidéki részvénytársulati malom részvé-

nyesei azon óhajtásuknak adtak kifejezést, hogy azon szokás ellenében, mely habár több malomnak nagyobb forgótőkét kölcsönöz és igy a szabadabb mozgást megkönnyiti, másrészt pedig több nagy gyártelep bukását okozta, az igazgatók kezeiben korlátlanul egybefutó váltózsirálási hatalom »malomváltók« forgalomba hozatalát megszóritó intézkedések léptessenek életbe. Vagyis röviden: az igazgatók privátpasszsziói miatt ne sodortassanak a malmok válságos helyzetbe. A terv szerint csak olyan ugynevezett »malomváltók« kerülhetnének forgalomba, melyeket a malom gabonáért, berendezésért és gépekért ellenértékül ad, még pedig olyan gabonáért, mely az illető vállalat gyári üzemében, őrleménynyé lesz feldolgozva. Ebből eleget érthetni. Megérthetni azt, hogy a »vidéki« de éleslátásu részvényesek nem jó szemmel nézik némely malomigazgatónak játékát a börzén.

—

A budapesti termény-tőzsde forgalma

1895. márcz. 2.

I. Készáru üzlet. A tegnapi kedvetlen üzletmenet után ma teljes irányzatváltozás állott be, mely az ismét bekövetkezett hidag időjárásban leli okát. — Malmaink 36.000 q. hazai buzát vásároltak, mely mennyiség nagyobbára délmagyarországi buzákbol állott, melyekért $2^1/_2$—5 krig magasabb árak fizettettek.

Idegen buzákból 6100 q. 78·5 k. szerb áru kelt el 5·50 frton vámmentesen, őrlési engedélylyel.

Rozs irányzata valamivel szilárdabb. Eladatott $5.12^1/_2$ frton Pásztón, 5.41—5.45 frton helyben.

Árpa irányzata változatlan.

Tengeri és zab irányzata szilárd.

II. Határidő üzlet. Az ismét beállett hideg időjárás az alacsonyabk külföldi jegyzések befolyását megsemmisitette, sőt oly aggodalmakat ketiett, melyek folytán buza 5—6 krnyi áremelkedést ért el. A contremine már a mai üzlet kezdetével élénk fedezési kedvet mutatott, melynek folytán az árak némi ingadozások után buzában tavaszra 6.54-ig, őszre 6·97-ig, rozsben 5.45-ig, tengeriben 6.26-ig emelkedtek. Eladók nehezen voltak találhatók.

Előfordult kötések: buza tavaszra 6.50—6.55 frt, buza őszre 6.91—6.96 frt, rozs tavaszra 5.41—5 45 frt, tengeri máj.—jun. 6.22—6.29 frt, zab tavaszra 6.03—6.06 forint, káposzta-repcze augusztus—szeptemberre 10.60—10.70 forint.

—

Sertés-üzlet.

Kőbánya, márcz. 2. Készlet: 112.476 drb. Urasági öreg kövér I. rendü: $45^1/_2$—$46^1/_2$ kr.; közép: $45^1/_2$—$46^1/_2$ kr.; süldő kövér: 48—49 kr.; sovány: 46—47 kr; Román: —·—.; Szerb kövér 45—46 kr; könnyü 44—45 kr. A hizott sertés üzlet irányzata: változatlan.

—

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1895. márcz. 2-án.

Magyar aranyjáradék 4%	124.—
Magyar koronajáradék	99.20
Magyar vasuti kölcsön aranyban $4^1/_2$%	128.—
Magyar vasuti kölcsön ezüstben $2^1/_2$%	104.50
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból	125.75
Magyar földtehermentesitési kötvény 4%	98.25
Italmérési jog megváltási kötvény	101.—
Horvát-szlavon földtehermentesitési kötvény	98.25
Magyar nyeremény sorsjegy-kölcsön	161.—
Tiszaszabályozási és szegedi sorsjegy kölcsön	153.50
Osztrák járadék papirban	101.56
Osztrák járadék ezüstben	101.50
Osztrák járadék aranyban	125.—
Osztrák korona járadék	100.75
1860. osztr. államsorsjegyek	158.25
Osztrák-magyar bankrészvény	1085.—
Magyar hitelbank részvény	469.25
Osztrák hitelintézet részvény	396.10
Osztrák-magyar államvasuti részvény	396.25
20 frankos arany (Napoleond'or)	981.—
Német birodalmi márka	60.55
London vista	123.85
Paris vista	49.10
20 márkás arany	12.11

Szerkesztői üzenet.

„Budapest." Lapunk minden hiba nélkül pontosan küldetik. A rendetlenség oka csak az ottani postahivatal lehet. A kérdésben forgó ügy a folyó márczius hó 14-én tartandó közgyülésen kerül tárgyalás alá.

BANK-IRODA. PÉNZKÖLCSÖNÖK.

— Azon kis- és nagybirtokosok, háztulajdonosok, vagy egyéb fekvőségek birtokosai, kik 4%-os kölcsönt törlesztésre óhajtanak felvenni, forduljanak **Lövinger J. János** irodájához (Nagyvárad, Kapuczinus-utcza 68, Stépán-ház.); ugyanaz értesiti a t. közönséget, hogy a kölcsönök **300 forinttól kezdve bármely összegig vehetök fel. Minden a bank szakmába vágó tárgyak** nálam kaphatók. — (43) 0—3

Tejeladás.

A nagyváradi l. sz. káptalani uradalom micskei gazdaságából naponkint literes és félliteres bedugaszolt palackokban, kifogástalan minőségü, egészséges tej fog Nagyváradra a vevők részére beszállittatni.

Megrendelést elfogad az uradalom központi irodája Barátok-utcza 854. sz. a. s ugyanott az eladás feltételei is megtudhatók.

Szabó Ferencz,
uradalmi igazgató.

(2) 0—14

Meghivás

a „Nagyváradi Takarékpénztár Részvénytársaság"

48-ik rendes közgyülésére,

mely

1895. évi márczius hó 10-ik napján

d. e. 10 órakor

saját üzleti helyiségében fog megtartatni.

TÁRGYAK:

1. Az igazgatóság jelentése az 1894-ik év üzleti eredményéről.

2. A felügyelő bizottság jelentése az 1894. évi zárszámadások megvizsgálása tárgyában és ezzel kapcsolatosan a mérleg megállapitása, valamint a nyeremény felosztása iránti határozathozatal.*

3. Az alapszabályok 40-ik szakasza értelmében kilépés és lemondás folytán megüresedett napibiztosi állások választás utjáni betöltése.

4. Az igazgatóság előterjesztése a nyugdijalap állásáról.

Minden részvényes, ki a közgyülésen részt akar venni, tartozik a közgyülést megelőzőleg a társaság pénztárába részvényeit, melyet legalább egy hó előtt saját nevére iratott szelvényeivel együtt letenni, hol az őt megillető szavazat számát előtüntető téritvénynyel láttatik el.

A mérleg eredeti példánya az üzlethelyiségben, f. évi márczius hó 2-án a részvényesek által megtekinthető.

Kelt Nagyvárad, 1895, február hó 19.

SAL FERENCZ,
kir. tanácsos, igazg. elnök.

(53) 3—3

* Figyelmeztetnek a részvényesek, hogy az alapszabályok 15. §-a értelmében érvényes határozat hozatalára 20 oly részvényesnek kell jelen lenni, kik a részvénytőkének legalább $^1/_3$-ad részét képviselik.

Mindennemü sajtok.

Legfinomabb
angol- és édes
tea-kenyerek,
Jamaika, cuba s braziliai
RUM.

Bőjti idényre ajánljuk dusan felszerelt raktárunkat **páczolt és conzervált halnemüekből** u. m. **franczia, olasz, sardinia, tengeri rák, thonhal, pisztráng, kelettengeri, tekercs, shotlandi hering, ajóka, ajóka-tekercs, brémai bricken, orsovai és elbai caviar, angolna stb. stb.**

Tőkehal
áztatott.

Lenmagolaj
hidegen ütött.

Áztatott **Stockfisch** (tőkehal) tetszés szerinti menynyiségben.

Kádár és Kiss

füszer-, bor-, csemege- és ásványviz-üzlete,
a „Vereskereszt"-hez, NAGYVÁRADON.

Fö-üzlet: Bémer-tér. **Fiók-üzlet:** Kishidfő.

Hbegen ütött enniváló. **Lenolaj** tetszés szerinti mennyiségben.

Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan továbbittatnak, a csomagolás (láda) nem számittatik.

Különféle sajtok, u. m.: **ementhali, groi, eidami, rochfort, fr. cannenbert, Imperial, La tropp, gorgonsola, strachino, hagenbergi, limburgi, romadour, kárpáti, liptai s kár. páti turó stb. stb.**

Olasz karfiol,
máltai burgonya.

Ajánl mindennemü friss töltésü **ásvány és gyógyvizek** nagy raktárát, valamint mindennemü gazdasági és állatgyógyászati czikkeket előnyös árakban, hamisitatlan minőségben.

(62) 5—1

Tisztán kezelt, természetes

HEGYI BOROK,

leszállitott árban!

Magyarád borvidékén sikerült nagymennyiségü **kitünő borokat** összevásárolnom, s azon kellemes helyzetben vagyok, hogy üzletemben

MÁTÓL KEZDVE:

1 liter jó, magyar munkás-bor . . . 20 kr. | **1 liter kitünő asztali ó-bor . . . . . 24 kr.**

100 liter . . . 19 frt.

1 liter Magyarádi uj bor	**28 kr.**	**1 liter Magyarádi pecsenye bor** . . .	**48 kr.**
1 „ Magyarádi ó-bor	**32 „**	**1 „ Magyarádi bakator**	**60 „**
1 „ Magyarádi ó-bor I.	**40 „**	**1 „ Ménesi veres bor**	**60 „**

DALMÁT VERE BOR, literje . . 32 kr.

Mindennemü üvegelt **csemege-, aszú-** és **pezsgőborok** a **legolcsóbb árban.**

A „RÉPÁTI“

LEGJOBB S LEGOLCSÓBB GYÓGYSAVANYUVIZ FŐRAKTÁRA.

Raktáron tartok állandóan finom, **nemes faj ALMÁKAT.** Ajánlom még jól berendezett **FŰSZER- és CSEMEGE-ÜZLETEMET. BOROKAT,** nagybani vételnél a **legelőnyösebb** árban számitom, **s vidéki rendelményeket a legpontosabban** eszközlöm.

Kiváló tisztelettel

MERTZ NÁNDOR,

Nagyváradon, Nagy-Körös-utcza, Mertz-ház.

Telefon-összeköttetés!

(45) 4—5

GRÓF ESTERHÁZY GÉZA-FÉLE

Cognac-gyár részvénytársaság

BUDAPESTEN.

(50) 3—10

TELJESEN BEFIZETETT RÉSZVÉNYTŐKE

640,000 korona.

az osztrák-magyar birodalom egyik legnagyobb Cognac-gyára.

Gyárunk a legujabb technikai vivmányok alapján van berendezve és a franczia gépeink feldolgozási képessége évenkint

1 millió 752 ezer liter bort vesz igénybe.

Esterházy-Cognac

tiszta borból idegen anyagok hozzákeverése nélkül készül s ezért a közönség kedvencz itala.

Legelőkelőbb orvosi tekintélyektől ajánlva.

Több 1000 elismerő nyilatkozat.

Diszoklevél, aranyérem s diszkereszttel kitüntetve.

Kapható minden nagyobb üzletben.

Fröhlich József

MÉZ- ÉS VIASZÁRU-ÜZLETE NAGYVÁRADON.

Ajánlom a Főt. kath. Plébános urak b. figyelmébe kitünő minőségben és az egyház rendeletei szerint **valódi tiszta méhviaszból** készített templomi és egyéb viaszgyertyáimat.

Alapittatott 1835.

Elsőrendü valódi tiszta oltár-méhviaszgyertya 1 kgr. 3 frt.
Elsőrendü husvéti-méhviaszgyertya 1 kgr. 2 frt 60 kr.
Sárga oltár-méhviaszgyertya, a nagyheti egyházi szertartáshoz és gyászistentiszteletekhez 1 kgr. 2 frt 20 kr.
Másodrendü méhviaszgyertya 1 kgr. 2 frt.
Müviaszgyertya 1 kgr. 1 frt 60 kr.
Gyujtó viaszgyertya, nem csepegtet, 1 db 10 kr., 1 kgr. 2 frt.
Finom tömjén 1 kgr. 1 frt 20 kr.

Részletes árjegyzékkel kivánatra — bérmentve szolgálok. — Bármely fajta viaszgyertyámat, 5 klgramm mennyiségtől kezdve, bármely postaállomásra díjmentesen csomagolva, bérmentve szállitom.

Czégem számos előkelő kitüntetéssel és elismerő-levéllel rendelkezik.

Teljes tisztelettel

(44) 2—1 **FRÖHLICH JÓZSEF.**

Egy ügyes fiu tanulóul fölvétetik.

A DŐRY-féle
Japáni arcz-crême

szeplő, májfolt, bőrvörösség, bőrhólyák, kiütések ellen bámulatos hatásu, teljesen ártalmatlan, uj szépitő szer. **Ara 50 krajczár.**

Japáni rizs-szappan

tiszta rizsből készül az arczbőr és kezek ránczosodása ellen; finomitó hatása már egyszeri használat után észlelhető. **Ara 50 krajczár.**

Japáni hajnövesztő

néhányszori használat után a *haj, szakáll, bajusz* vagy *szemöldök* kihullását teljesen szünteti, őszülést megakadályoz, viszketegséget a test bármely részén azonnal elmulaszt.

E kitünő szerek **Janky Antal, Kádár** és **Kiss** urak üzleteiben kaphatók.

Postai megrendelések **Dőry Mihály** *gyógyszerészhez* intézendők *Nagyvárad, Szt-János-uteza 327. sz.*

(60) 3—2

EZÜST ÉREM 1879.

Müller Károly
TEMPLOMFESTŐ ÉS ARANYOZÓ
Nagyváradon.

ARANY ÉREM 1886.

A templomfestészet és aranyozás terén elért sikereim arra bátoritanak, hogy e szakokban magamat a főtiszt. Papságnak mély tisztelettel ajánljam.

Uj és régi oltárok aranyozását, festését, illetve márványozását.

Templomok kifestését szent képekkel együtt

illendő árak mellett vállalom.

Kivánatra tervezetekkel készségesen szolgálok.

Főtörekvésem, hogy csinos és izléses maradandó munkával fokozzam az eddig irányomban tapasztalt pártfogást és nagy szerencsémnek tartandom, ha szükség esetén a főtiszt. Papság rendelményeivel megtisztel.

(48) 3—10

MÜLLER KÁROLY, aranyozó.

17867. szám.
1894. tkv.

Árverési hirdetmény.

A nagyváradi kir. törvényszék mint tkvi hatóság által a nagyváradi g. kat. orosz ajku egyház gondnoka Medvigy Mihály végrehajtatónak **Krajcsovits Károly** és neje **Jánczi Mária** végrehajtást szenvedők elleni 400 frt tőke és járulékai iránti végrehajtási ügyében végrehajtást szenvedők tulajdonául felvett, ezen tkvi hatóság területén fekvő és a nváradi 2745. sz. betétben foglalt házra a kért végrehajtási árverés az 1881. LX. t. cz. 146. §-a értelmében ezennel elrendeltetik és foganatosítására határidőül **1895-ik évi május hó 27-ik napjának délelőtti 8 órája** ezen kir. törvényszék árverelő helyiségében kitüzetik.

Kikiáltási ár 4365 frt, azonban az árverésre kitüzött ingatlan szükség esetén ezen áron alól is el fog adatni.

Venni szándékozók bánatpénzül a kikiáltási ár 10%-át, vagyis 436 frt 50 krt tartoznak készpénzben vagy óvadékképes értékpapirokban letenni.

A vételár 3 részletben fizetendő, és pedig az első részlet az árverés napjától számított 15 nap alatt, a második részlet ugyanazon naptól számított 2 hónap alatt, a harmadik részlet ugyanazon naptól számított 4 hónap alatt; minden egyes vételári részlet után az árverés napjától a fizetés napjáig 6% kamat fizetendő.

Ezen árverés feltételei a hivatalos órák alatt a tkvi hatóságnál és a kapitányi hivatalnál megtekinthetők.

Az elrendelt árverés tkvi feljegyzése a tkvi hivatalnak meghagyatik.

Az árverés kérési költségek 9 frt 95 krban állapittatnak meg.

Jelen árverési hirdetmény a kir. törvényszék hirdetési tábláján kifüggesztendő.

A hirdetmény egy példánya kifüggesstés, a feltételek egy példánya megtekinthetés végett a kapitányi hivatalnak megküldendő; végül a hirdetménynek az 1881. LX. t.-cz. 152. §-ban jelzett kivonata a hivatalos lapban, s valamelyik helyi lapban közzé teendő.

Nagyváradi kir. törvényszék, mint tkvi hatóság 1895. évi január hó 26-ik napján.

(49) 1—1

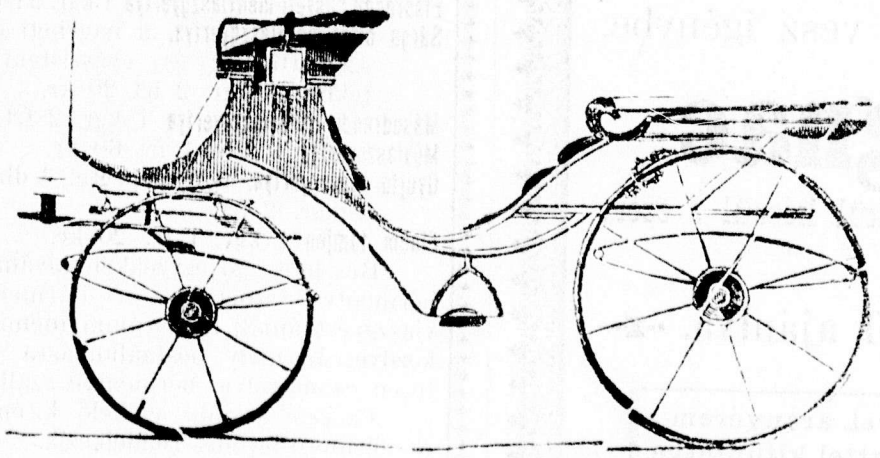
Olasz,
kir. törvszéki biró.

BODÁNSZKY LIPÓT

(32) 8—10

kocsigyára Nagyváradon, Apácza-utcza (saját ház).

Uj kocsik nagy raktára.

Vagyok bátor nagy raktáramat kész uj kocsikkal és pedig

nyitott, fedeles, ruganyos és ruganynélküli,

tartós erős szerkezetü, csinos formáju s szép kiállitásu kocsijaimat a mélyen t. közönség b. figyelmébe ajánlani.

Kocsijavitásokat és megrendeléseket **kerékgyártó, kovács, fényező** és **sattler** munkára nézve ezután is elvállalok s saját mühelyeimben gyorsan, jutányosan és pontosan foganatositok.

Ugyanott jó karban levő, kevéssé használt kocsik jutányosan kaphatók.

Teljes tisztelettel **BODANSZKY LIPÓT,** kocsigyártó.

Szent László-nyomda-részvénytársaság Nagyváradon.